

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta tělesné výchovy a sportu

Analýza plnění cílů školní tělesné výchovy u absolventů základní školy

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:

Prof. PaedDr. Ludmila Fialová, Ph.D.

Vypracoval:

Michal Hanzlík

Praha, 2018

Prohlašuji, že jsem závěrečnou diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem uvedl všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

podpis diplomanta

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své diplomové práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto diplomovou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Touto cestou děkuji vedoucí mé diplomové práce Prof. Dr. Ludmile Fialové, Ph.D. za poskytnutí podkladových materiálů, rad, nápadů a připomínek při zpracování tohoto tématu.

Abstrakt

- Název:** Analýza plnění cílů školní tělesné výchovy u absolventů základní školy.
- Cíle:** Hlavním cílem této práce byla analýza vědomostí, dovedností a úrovně pohybových schopností a postojů absolventů 9. ročníků ZŠ podle navrhovaných standardů pro tělesnou výchovu zpracovaných dle upraveného RVP ZV.
- Metody:** Ke sběru a následnému vyhodnocení dat bylo použito dotazníkové šetření. Celkem bylo dotazováno sto čtyřicet žáků, přičemž sedmdesát žáků bylo z Písku a sedmdesát z Českých Budějovic. Dále byli dotazováni jejich učitelé tělesné výchovy.
- Výsledky:** Výsledky analýzy nekorespondují s očekáváním, že žáci mají dostatečné vědomosti o činnostech ovlivňujících jejich zdraví a dovednosti v oblasti Tělesné výchovy. Žáci nemají dostatečné (všeobecné) teoretické znalosti z této oblasti.
- Klíčová slova:** Standardy vzdělávání, základní vzdělávání, rámcové vzdělávací programy, tělesná výchova, pohybová gramotnost, kompetence žáka.

Abstract

Title: Analysis of the observance of the objectives of school physical education at primary school graduates.

Objectives: The main purpose of this work was to analyze the knowledges, skills and level of physical abilities and attitudes of the 9th year of primary school graduates pursuant to the proposed standards for physical education developed according to the modified RVP ZV.

Methods: To collect and successive evaluation of the data was used a questionnaire survey. A total of one hundred and forty students were interviewed, where seventy students were from Písek and seventy students from České Budějovice. Further, their physical education teachers were interviewed.

Results: The results of the analysis don't correspond to the expectation that the students have sufficient knowledge of the activities influencing their health and physical education skills. Students don't have sufficient (general) theoretical knowledge from this sphere

Keywords: Education standards, basic education, educational framework programs, physical education, movement literacy, student competenc.

OBSAH

1 ÚVOD.....	9
2 TEORETICKÁ ČÁST.....	11
2.1 Rámcový vzdělávací program.....	11
2.2 Klíčové kompetence.....	12
2.2.1 Rozpracování klíčových kompetencí	13
2.2.2 Činnosti ovlivňující zdraví	16
2.2.3 Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností.....	17
2.2.4 Činnosti podporující pohybové učení.....	18
2.2.5 Zdravotní tělesná výchova.....	20
2.3 Hodnocení žáka	21
2.3.1 Funkce hodnocení.....	22
2.3.2 Druhy hodnocení	23
2.3.3 Klasifikace	24
2.4 Pohybová gramotnost.....	27
2.4.1 Atributy pohybové gramotnosti.....	29
2.4.2 Vztahy mezi atributy pohybové gramotnosti	30
2.5 Standardy základního vzdělávání.....	32
2.5.1 Funkce, cíle a využití standardů	34
2.5.2 Standardy pro tělesnou výchovu	35
3 METODOLOGICKÁ ČÁST	40
3.1 Cíl a úkoly.....	40
3.2 Výzkumné otázky.....	40
3.3 Sledovaný soubor	41
3.4 Použité metody.....	41
3.5 Statistické zpracování dat.....	43
4 VÝSLEDKOVÁ ČÁST.....	44
4.1 Plnění standardů pro základní vzdělávání v tělesné výchově	44
4.1.1 Oblast A – Činnosti ovlivňující zdraví.....	44
4.1.2 Oblast B – Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností.....	48
4.1.3 Oblast C – Činnosti podporující pohybové učení.....	50

4.1.4 Oblast D – Zdravotní tělesná výchova	56
4.1.5 Oblast E – Hodnocení vlastních pohybových dovedností.....	59
4.1.6 Oblast F – Hodnocení vlastních vědomostí.....	63
4.1.7 Celkové výsledky žáků v plnění standardů pro základní vzdělávání v tělesné výchově.....	67
4.2 Hodnocení plnění standardů žáky podle učitelů TV	69
4.2.1 Znalosti žáků v oblasti TV	69
4.2.2 Dovednosti žáků v oblasti TV	70
4.2.3 Postoje žáků v oblasti TV	71
5 DISKUSE.....	75
6 ZÁVĚR	78
POUŽITÁ LITERATURA.....	80
PŘÍLOHY.....	84

1 ÚVOD

Tato diplomová práce analyzuje plnění cílů školní tělesné výchovy u absolventů základních škol. K tomuto zjištění jsme dosahovali za pomoci dotazníků pro žáky a učitele. Dotazník pro žáky obsahoval na základě navržených indikátorů a ilustračních úloh čtyři subškály a dále zjišťoval úroveň pohybových dovedností a teoretických znalostí pomocí dvou subškál.

A. Činnosti ovlivňující zdraví

B. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

C. Činnosti podporující pohybové učení

D. Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova

E. Hodnocení vlastních pohybových dovedností

F. Hodnocení vlastních vědomostí

Dotazník pro učitele se skládal ze 45 otázek, které se dále rozdělovali na tři části:

1) Pohybové znalosti

2) Pohybové dovednosti

3) Postoje žáků v oblasti TV

Naše šetření může přinést nové informace o vědomostech, dovednostech, úrovni pohybových schopností a postojích žáků 9. ročníku. Na základě těchto výsledků by mohlo být možné upravit základní koncepční dokumenty a ovlivnit dlouhodobé programy týkající se tělesné výchovy. Výzkum by mohl poukázat na problémy, i když jen v jednotlivých souvislostech.

V dnešní „sedavé“ době je velmi důležité, aby děti získávaly a měly pozitivní vztah k aktivnímu životnímu stylu, který může redukovat různá zdravotní rizika (Rubín, Suchomel, Kupr, 2014). Problém je v tom, že v současné době se stále více hovoří o situaci, že tělesná výchova začíná být u dětí stále méně oblíbená. Pohybová aktivita u dětí školního věku enormně klesá, a to nejen pouze v České republice. Spolu s poklesem pohybové aktivity naopak rychle roste čas strávený na počítačích (Červinka, 2015). Moderní trendy ve formě internetu a elektroniky s ním spojené jsou v dnešní době obrovské lákadlo pro všechny mladistvé. Bohužel pro lidi, kteří chtějí děti motivovat ke

sportovní aktivitě, jsou naopak strašákem. Můžete si sami zkusit spočítat, jak často vidíte hrát si děti na veřejných sportovních hřištích, sportovních stezkách či jen tak na ulici či v lese. Bohužel dnešní technologie umožňují komunikaci se svými kamarády i na kilometry daleko a není tak třeba vůbec opouštět pohodlí domova. Co si však děti neuvědomují je fakt, že si neosvojují běžné sociální návyky a často žijí v naprosto zkreslené představě o životě. Ovšem je toto chyba pouze dnešní doby nebo na tom mají vinu i rodiče, učitelé a další kompetentní lidé? Osobně si myslím, že moderní doba nabízí naprosto neuvěřitelné a téměř nekonečné možnosti, ale stále jsme se s nimi nenaučili pracovat. Moderní dobu nezměníme, a proto je třeba se zamyslet, jak ji správně využít k nasměrování a motivování žáků k pohybovým aktivitám a sociálnímu žití.

Jako začínající učitel jsem toto téma diplomové práce zvolil z důvodu, že mě zajímá, v jakém momentálním stavu jsou znalosti, dovednosti, postoje a zda mají zájem o tělesnou výchovu a zdravý životní styl.

V teoretické části práce se zabýváme rámcovým vzdělávacím programem, klíčovými kompetencemi, hodnocením žáků, pohybovou gramotností a standardy základního vzdělávání.

V metodologické části práci jsou obsaženy cíle a úkoly práce, informace o výzkumném souboru a použité metody.

Závěrečná kapitola představuje souhrn výsledných grafů ze všech oblastí a vyhodnocení plnění úkolů žáků a hodnocení standardů tělesné výchovy po absolvování základní školy učiteli.

2 TEORETICKÁ ČÁST

V této části diplomové práce se budeme zabývat teoretickými východisky práce. Nastíníme zde rámcový vzdělávací program, klíčové kompetence a jejich rozpracování, hodnocení žáka, pohybovou gramotnost a standardy základního vzdělávání.

2.1 Rámcový vzdělávací program

Pro základní vzdělávání představují standardy minimální cílové požadavky na vzdělávání a jsou součástí kurikulárních dokumentů v mnoha zemích. V roce 2012 to začalo platit i pro Českou republiku, kdy byly „standardy pro základní vzdělávání“ vloženy do Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání na základě Opatření ministra č. j. MŠMT – 1236/2012 – ze dne 8. ledna 2012. Zprvu se jednalo pouze o standardy Cizí jazyk (anglický jazyk), Český jazyk a literatura, Matematika a její aplikace. Dnes jsou již připraveny standardy pro všechny vzdělávací obory RVP ZV (Dvořák & Zelendová, 2013).

Hlavním smyslem standardů je napomáhat školám a učitelům k plnění cílů vzdělávání stanovených v RVP ZV. Pro nás je tedy důležité znát, jaké vlastně jsou cíle RVP ZV a co to vůbec RVP ZV je.

RVP ZV neboli rámcový vzdělávací program je kurikulární dokument státní úrovně, který pro jednotlivé stupně a obory vzdělávání normativně stanovuje obecný rámec závazných požadavků. Formuluje pravidla pro tvorbu školních vzdělávacích programů a definuje rámec pro návrh učebních plánů. RVP představuje programy pro vzdělávání a těmi jsou Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, střední všeobecné vzdělávání a střední odborné vzdělávání (RVP ZV, 2017).

Cíle vzdělávání stanovené RVP ZV:

- Umožnit žákům osvojit si strategie učení a motivovat je pro celoživotní učení.
- Podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů.
- Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.
- Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

- Připravovat žáky k tomu, aby se projevovaly jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovaly svá práva a naplňovaly své povinnosti.
- Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.
- Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně zodpovědný.
- Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.
- Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci (RVP ZV, 2017).

2.2 Klíčové kompetence

Mít kompetenci znamená, že člověk (žák) je vybaven celým složitým souborem vědomostí, dovedností a postojů, ve kterém je vše propojeno tak výhodně, že díky tomu člověk může úspěšně zvládnout úkoly a situace, do kterých se dostává ve studiu, v práci, v osobním životě. Mít určitou kompetenci znamená, že se dokážeme v určité přirozené situaci přiměřeně orientovat, provádět vhodné činnosti, zaujmout přínosný postoj (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

Ještě do nedávna učitelé chtěli, aby žáci ke svým znalostem přidávali také správné mravní i praktické návyky. Jinými slovy „dobré chování“. Nyní již však po žácích chceme, aby získávali určité kompetence. RVP ZV po učiteli a škole žádá, aby se vědomosti, dovednosti a postoje žáka rozvíjely společně, aby se zamezilo tomu, že rozvoj žáka bude probíhat izolovaně. Pokud bychom si toto chtěli uvést na příkladu, tak např. při výuce tělesné výchovy, kdy se učíme o pravidlech konkrétního sportu, není třeba se učit z příručky pravidel, ale ptát se žáků na jejich zkušenosti a poznatky o tomto sportu. Kde se s tímto sportem setkali? Nehrají ho rodiče? Viděli tento sport někdy v televizi? (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

Klíčové kompetence žák rozvíjí a využívá ve všech vyučovacích předmětech. Dají se označit jako univerzální způsobilosti: umění učit se, umění dorozumívat se, spolupracovat, jednat demokraticky, řešit problémy, pracovat soustředěně atd. Tyto

kompetence by měly žákovi pomáhat a sloužit i v dalším životě, a nejen ve škole při konkrétním vyučovacím předmětu. Tyto kompetence si nelze osvojit nacvičováním pouze v jednom z vyučovacích předmětů. Pokud bychom to chtěli uvést na příkladu, tak např. u dorozumívání by měl žák mít:

- **Znalosti z mateřského jazyka** – měl by znát významy slov.
- **Dovednosti** – zvládat správnou stavbu vět a být schopen se zeptat na význam neznámého slova.
- **Postoje** – být vstřícný k druhým lidem, dokázat pomoci druhým k tomu, aby porozuměli, vysvětlovat nedorozumění, klást otázky tak, aby se vztahovaly k jádru věci a zároveň byly korektní atd. (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

Důležité je si uvědomit, že v RVP ZV nejsou znalosti, dovednosti a postoje žáka popsány zcela detailně, ale klíčové kompetence jsou stanoveny obecně. Ve chvíli, kdy s nimi začne pedagog pracovat, tak by ho mohly napadnout následující otázky (Výzkumný ústav pedagogický, 2007):

- *Co si mám pod jednotlivými klíčovými kompetencemi představit?*
- *Rozumím tomu stejně jako moji kolegové v kabinetě, jako moji kolegové v celé škole?*
- *Máme se o tom domlouvat nebo si pod tím každý můžeme představovat něco jiného?*

Zkušenosti škol ukazují, že pokud se zamyslíme nad jednotnou koncepcí klíčových kompetencí s kolegy, tak vzniká ta situace, že se o klíčových kompetencích začne uvažovat jako o reálné součásti výuky, a nikoliv jako o pouhé administrativě. Díky tomu, že se o jednotlivých kompetencích debatuje, můžeme docílit toho, že se učitelé doberou ke konkrétním činnostem žáka, které si pod klíčovými kompetencemi představují (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

2.2.1 Rozpracování klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Žák využívá a vybírá pro učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení, tak aby bylo efektivní.

- Pracuje s informacemi tak, aby na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je využíval v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém učení.
- Žák pracuje s všeobecně uznávanými termíny, symboly a znaky. Konkrétní věci uvádí do souvislostí a propojuje je do širších souvislostí z různých vzdělávacích oborů. Na základě toho si vytváří ucelenější pohled na matematické, společenské, přírodní a kulturní jevy.
- Dokáže sám pozorovat a experimentovat. Získané výsledky je schopen sám porovnávat a následně je vyhodnocovat tak, aby našel jejich využití v budoucnosti.
- Má pozitivní vztah k učení a poznává jeho smysl a cíle. Dokáže posoudit vlastní pokrok a sám dokáže určit jaké překážky mu brání v dalším rozvoji. Dokáže si naplánovat jakým způsobem je možné docílit zlepšení, kriticky vyhodnotit výsledky svého učení a diskutuje o nich (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

Kompetence k řešení problému

- Žák vnímá nejrůznější problémové situace jak ve škole, tak mimo ni. Dokáže rozpoznat daný problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jeho příčinách. U problémů si promýšlí a plánuje jeho vyřešení.
- Využívá své dosavadní znalosti a dovednosti k vyřešení problému. Snaží se vyhledat informace k řešení problému, přičemž nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky. Konečné řešení hledá vytrvale a neodradí ho ani případný prvotní neúspěch.
- Při řešení problémů postupuje samostatně a k tomu logické, matematické a empirické postupy.
- Řešení problémů ověřuje prakticky. Postupy, které jsou již osvědčené aplikuje při řešení podobných nebo nových problémů. Během řešení problémů dokáže sledovat vlastní pokrok.
- Je zodpovědný za svá rozhodnutí, které by si měl být schopen obhájit. Výsledky svých činů zhodnotí (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

Kompetence komunikativní

- Žák dokáže své myšlenky a názory vyjadřovat a formulovat v logickém pořadí. Jeho ústní i písemný projev je souvislý, výstižný a kultivovaný.

- Dokáže naslouchat názorům druhým lidí, vhodně reagovat na jejich názory a zároveň jim porozumět. Své názory dokáže obhájit a vhodně argumentovat.
- Jsou mu vlastní různé typy textů a záznamů, obrazových materiálů, běžná gesta, zvuky a jiné informativní a komunikační prostředky. Tvořivě je využívá ke svému vlastnímu rozvoji a k aktivnímu zapojení do společenského dění.
- K účinné komunikaci s okolním světem využívá informační a komunikační technologie a prostředky.
- Získané komunikativní dovednosti využívá ke kvalitní spolupráci a plnohodnotnému soužití s ostatními lidmi (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

Kompetence sociální a personální

- Na základě poznávání a přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce. Účinně spolupracuje ve skupině a podílí se společně s pedagogy na vytváření nových pravidel práce v kolektivu.
- Snaží se vytvářet příjemnou atmosféru v kolektivu. Během jednání s druhými lidmi dbá na ohleduplnost a úctu, čímž přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů. Dokáže poskytnout pomoc nebo o ni požádat.
- Aktivně se zapojuje do diskuze v menších skupinách, ale i v celé třídě. Chápe, že při řešení daného úkolu je třeba využít efektivitu spolupráce v kolektivu a dokáže ocenit zkušenosti druhých lidí, přičemž respektuje a čerpá právě z názorů druhých lidí.
- Svou sebedůvěru a rozvoj dokáže podpořit za pomoci vytváření si pozitivní představy o sobě samém. Své jednání a chování řídí, tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

Kompetence občanská

- Žák respektuje názory druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot a je schopen vcítit se do situací jiných osob. Staví se proti útlaku, hrubému zacházení, fyzickému i psychickému násilí.
- Jsou mu vlastní základní principy, na nichž se zakládají společenské normy a zákony. Ve škole i mimo ni si je vědom svých práv a povinností.
- Na základě dané situace se rozhoduje zodpovědně. Dle svých možností dokáže poskytnout účinnou první pomoc. V krizových situacích a v situacích ohrožující zdraví a život člověka se chová zodpovědně.

- Respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví. Staví se pozitivně k umění, kultuře a aktivně se zapojuje do kulturního i sportovního dění.
- Respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí. Rozumí základním ekologickým souvislostem a enviromentálním problémům. Jeho postoje a rozhodování je v souvislosti s podporou a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti. (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

Kompetence pracovní

- Žák dokáže materiály, nástroje a vybavení používat bezpečně a účinně. Dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na pracovní podmínky, které jsou změněné nebo nové.
- K výsledkům pracovní činnosti nepřistupuje pouze z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale také z pohledu ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot.
- Své znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech využívá v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost. Jeho rozhodnutí jsou podložena dalším vzděláváním a profesním zaměřením.
- Dokáže se orientovat v základních aktivitách, které jsou potřebné k realizaci podnikatelského záměru. Chápe podstatu, cíl i riziko podnikání a rozvíjí tak své podnikatelské myšlení (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

2.2.2 Činnosti ovlivňující zdraví

V oblasti „činnosti ovlivňující zdraví“ je základní učivo zaměřeno na význam pohybu pro zdraví (rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců), prevenci a korekci jednostranného zatížení a svalových dysbalancí (průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení), zdravotně orientovanou zdatnost (kondiční programy, manipulace se zatížením), hygienu a bezpečnost při pohybových činnostech (první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách, improvizované ošetření poranění a odsun raněného).

Mezi očekávané výstupy patří (RVP ZV, 2016):

- Žák se aktivně zapojuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem.

- Z nabídky je schopen zvolit vhodný rozvojový program; usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti.
- Je schopen se sám připravit před pohybovou činností a ukončit ji ve shodě s hlavní činností.
- Odmítá drogy, návykové látky a jiné škodliviny, které jsou v rozporu se sportovní etikou a zdravím.
- Upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší. Dokáže uplatnit bezpečné a vhodné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu a dokáže předvídat nebezpečí úrazu, popřípadě přizpůsobí svou činnost.

Vzdělávací obor	Tělesná výchova
Ročník	9.
Tematický okruh	1. Činnosti ovlivňující zdraví
Očekávaný výstup RVP ZV	TV-9-1-02 Žák usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
Indikátory	1. žák pravidelně zařazuje do svého pohybového režimu aerobní pohybové činnosti 2. žák pravidelně sleduje výsledky své tělesné zdatnosti v kondičních testech a usiluje o zvýšení její úrovně 3. žák si upraví svůj pohybový režim s pomocí konkrétní nabídky rozvojových programů a zdůvodní výběr programu vzhledem k výsledkům své tělesné zdatnosti
Ilustrativní úloha	Uveď vytrvalostní aktivity aerobního charakteru, které pravidelně používáš, a zdůvodni jejich význam pro svůj organismus.
Poznámky k ilustrativní úloze	TV-9-1-02.1
Ilustrativní úloha	Zapisuj si své pohybové výkony (počet kliků, uběhnutých kilometrů, délku skoků atd.) po dobu 3 měsíců (jednoho pololetí). Zhodnot' dosažené výkony, porovnej je a vysvětli jejich vývoj.
Poznámky k ilustrativní úloze	TV-9-1-02.2

Obr. 1 – Příklad vytvořené standardizované otázky z oblasti Činnosti ovlivňující zdraví (Fialová et al., 2013)

2.2.3 Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Základní učivo v této oblasti je zaměřeno na gymnastiku (akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na náradí), estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým

doprovodem (základy rytmické gymnastiky, cvičení s náčiním), úpoly (základy sebeobrany, základy aikido, judo, karate), pohybové hry (s různým zaměřením, netradiční pohybové hry a aktivity), sportovní hry, atletiku, turistiku, plavání, lyžování, snowboarding, bruslení a další pohybové činnosti na základě podmínek školy a zájmu žáků.

Mezi očekávané výstupy patří (RVP ZV, 2016):

- Žák dokáže v souladu s individuálními předpoklady aplikovat jeho osvojené pohybové dovednosti ve hře, soutěži a rekreačních činnostech.
- Dokáže posoudit provedení osvojené pohybové činnosti a označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny.

Ilustrativní úloha	
Napiš, co znamenají jednotlivá smluvená gesta rozhodčího ve volejbalu.	
	
Poznámky k ilustrativní úloze	TV-9-2-01.2 Zdroj: <i>Oficiální pravidla volejbalu</i> http://www.cvf.cz/soubory/11123/Pravidla_2011-12_web.pdf Podobně mohou být zadávány úlohy týkající se smluvených gest rozhodčích v jiných osvojovaných sportech.

Obr. 2 – Příklad vytvoření standardizované otázky z oblasti Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností (Fialová et al., 2013)

2.2.4 Činnosti podporující pohybové učení

Základní učivo v této oblasti se zaměřuje na komunikaci v TV, organizaci prostoru a pohybových činností (nestandardní podmínky, sportovní výstroj a výzbroj), pravidla osvojovaných pohybových činností a her, zásady jednání a chování v různém prostředí, při různých činnostech a měření výkonů a posuzování pohybových dovedností.

Mezi očekávané výstupy patří (RVP ZV, 2016):

- Žák dokáže používat odborné a osvojené názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře a uživatele internetu.

- Dokáže naplňovat olympijské myšlenky ve školních podmínkách. Jedná se např. o čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt, ochrana přírody či sportu.
- Dokáže se dohodnout na spolupráci a základní taktice, která může vést k úspěchu družstva.
- Rozlišuje a dokáže uplatnit práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora.
- Sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí.
- Dokáže samostatně zorganizovat jednoduché akce – turnaje, turistické akce, spolurozhoduje osvojované hry a soutěže.
- Zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci.

Vzdělávací obor	Tělesná výchova
Ročník	9.
Tematický okruh	3. Činnosti podporující pohybové učení
Očekávaný výstup RVP ZV	TV-9-3-03 Žák se dohodne na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák aktivně koordinuje činnosti se členy družstva před pohybovou aktivitou i v jejím průběhu 2. žák provádí v průběhu týmové pohybové aktivity korekce svého jednání vzhledem ke společnému cíli 3. žák vyjádří osobní názor na průběh pohybové aktivity a zhodnotí průběh či výsledek své činnosti i činnosti družstva
Ilustrativní úloha	
Vysvětlí, jak mohou vybraní členové týmů podle svých rolí ovlivnit činnost družstva:	
kapitán ve vybíjené	
nahrávač v odbíjené	
rozehrávač v košíkové	
trenér družstva	
Poznámky k ilustrativní úloze	TV-9-3-03.1 TV-9-3-03.2

Obr. 3 – Příklad vytvořené standardizované otázky z oblasti Činnosti ovlivňující pohybové učení (Fialová et al., 2013)

2.2.5 Zdravotní tělesná výchova

Základní učivo v této oblasti je zaměřeno na činnosti a informace, které podporují korekce zdravotních oslabení (základní pojmy, prevence a korekce daných oslabení, denní režim z pohledu zdravotního oslabení, vědomá kontrola cvičení, nevhodná cvičení, soustředění na cvičení), speciální cvičení (na základě jednotlivých typů oslabení), všestranný rozvoj pohybových činností (pohybové činnosti v rámci vzdělávání v TV – s přihlédnutím na konkrétní druh a stupeň oslabení).

Mezi očekávané výstupy patří (RVP ZV, 2016):

- Žák dokáže uplatnit odpovídající vytrvalost a cílevědomost při korekci zdravotních oslabení.
- Dokáže samostatně a pravidelně zařadit speciální vyrovnávací cvičení do svého pohybového režimu, tak aby odpovídalo vlastním oslabením a usiluje o jejich optimální provedení.
- Aktivně se vyhýbá takovým činnostem, které jsou nevhodné k danému zdravotnímu oslabení.

Vzdělávací obor	Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova
Ročník	9.
Tematický okruh	
Očekávaný výstup RVP ZV	ZTV-9-1-02 Žák zařazuje pravidelně a samostatně do svého pohybového režimu speciální vyrovnávací cvičení související s vlastním oslabením, usiluje o jejich optimální provedení
Indikátory	<ol style="list-style-type: none"> 1. žák aktivně zařazuje vyrovnávací cvičení do svých pohybových aktivit ve škole i mimo školu 2. žák volí vhodná cvičení vzhledem ke zdravotnímu oslabení s důrazem na přesnost provedení, optimální počet, míru zatížení a využití vhodných pomůcek 3. žák rozpozná únavu a je schopen cvičení přerušit či ukončit
Ilustrativní úloha	
Spoj čarou vhodná cvičení pro různá oslabení:	
Vhodná cvičení hluboké předklony kroužení míčku ploškou nohy dechová cvičení cvičení v sedu či lehu aerobní činnosti s mírnou zátěží	Oslabení lordóza páteře ploché nohy srdeční arytmie astma obezita
Poznámky k ilustrativní úloze	ZTV-9-1-02.2

Obr. 4 – Příklad vytvořené standardizované otázky z oblasti Zdravotní TV (Fialová et al., 2013)

2.3 Hodnocení žáka

Během povinné školní docházky žáci pomalu přebírají odpovědnost za své učení. Získávají dovednost sebehodnocení vlastní práce a stávají se z nich autonomní, vnitřně řízené osobnosti. Hodnocení, které vychází pouze z vnějšku, může být nebezpečné, neboť skrývá nebezpečí v manipulaci s žákem. Ten poté v budoucnu není dobře vybaven k vlastnímu poučeně kritickému posuzování a inklinuje k vnějšímu řízení. Názory na to, jak hodnotit žáky, jakým způsobem se podílet na tvorbě a rozvoji klíčových dovedností žáka, co je z učiva stanoveného RVP a ŠVP učivem konečným nebo co je pouze učivem informativním, se velice často liší. Většina odborníků se však domnívá, že bez určitého způsobu hodnocení nelze uskutečňovat výchovně – vzdělávací činnost (Slavík, 1999).

S pojmem hodnocení se však nesetkáváme pouze v oboru pedagogiky. Jde o výraz, se kterým se setkáváme i v běžných životních situacích, neboť i v nich hodnotíme či vyhodnocujeme. Hodnocení je nedílnou lidskou součástí a společně s procesem rozhodování ovlivňuje jednání člověka. Vzhledem k tomu, že člověk většinou

hodnotí na základě svého zájmu nebo nějakého kritéria, tak bývá značně subjektivní. Z obecného pohledu je hodnocení porovnávání něčeho s něčím a rozlišujeme pomocí toho lepší od horšího, a to nám napomáhá najít cestu k nápravě nebo alespoň zlepšení horšího. Dalším procesem v hodnocení je proces uspořádání. Ten nám napomáhá objasnit, kde se hodnocený objekt nachází v hodnotovém žebříčku (Slavík, 1999).

2.3.1 Funkce hodnocení

V lidském životě slouží hodnocení k různým účelům neboli plní různé funkce. Při hodnocení porovnáváme objekt neboli předmět hodnocení buď přímo s jiným srovnatelným objektem anebo s nějakým ideálním vzorem či normou. Za objekt hodnocení přitom budeme považovat jak produkt žáka, tak činnost-proces (dejme tomu jídlo nebo vaření, umělecké dílo nebo umělecký tvůrčí proces, žákův školní výkon nebo výsledek) (Slavík, 1999).

Odborní autoři se liší v uvádění počtu kategorií, do kterých funkce hodnocení rozdělují. Někteří jich uvádí pět, jiní dokonce až jedenáct. My zde uvádíme šest funkcí hodnocení, které považujeme za důležité:

- **Poznávací** – tuto funkci by mělo plnit každé hodnocení. Žák by měl prostým výčtem informací získat přehled o tom, jak vyhověl požadavkům, jak splnil zadaná kritéria, jak zvládl dané učivo.
- **Konativní** – žák by si měl vzít z hodnocení ponaučení, vylepšit či opravit svou práci a změnit své chování.
- **Motivační** – hodnocení pomáhá ovlivňovat poznání, cestu k nápravě chyb a prožívání žáka. Od hodnocení se odvíjí náš postoj k další práci. Zda ji budeme chtít zlepšovat, popř. opakovat osvědčený přístup k řešení podobných úkolů v budoucnu.
- **Výchovná** – měla by vést žáka k utváření pozitivních vlastností a postojů. Za pomoci pozitivního hodnocení může učitel velmi výrazně ovlivňovat žákovo sebevědomí a podílet se na utváření žakovy osobnosti. Negativní hodnocení většinou vede k pocitu méněcennosti. Ovšem nemusí tomu být tak vždy. U jednoho žáka může vést negativní hodnocení k znechucení práce a odrazení od další činnosti. U druhého ale může být negativní hodnocení impuls, který ho vede ke zlepšení své práce.

- **Diagnostická** – za pomoci této funkce může učitel zjistit dosažené výsledky žáků a vyvodit tak pedagogické závěry. Učiteli napomáhá identifikovat nadané žáky a odhalit slabší jedince.
- **Selektivní** – školní prospěch je jedním z důležitých kritérií při přijímacích zkouškách k dalším studiím (Rychtecký & Fialová, 2004).

2.3.2 Druhy hodnocení

Dle Rychteckého & Fialové (2004), můžeme druhy hodnocení rozlišovat na základě cíle, předmětu porovnávání, účelu a subjektu hodnocení.

Z hlediska cíle:

- **Prediktivní** – je vstupní hodnocení realizované na začátku učebního cyklu. Jeho prostřednictvím se snažíme určit schopnosti realizovat učení, předvídat výkony, prognózovat rozvoj osobnosti žáka. Učitelům slouží jako podklad pro přípravu plánu práce.
- **Formativní** – průběžné hodnocení, které je realizované v průběhu učebního cyklu. Jeho úkolem je sloužit ke kontrole plnění částečných úkolů, opravování chyb, informuje učitele a žáka na základě zpětné vazby o získaných vědomostech a dovednostech, o tom, kde má žák problémy. Pomáhá žákovi odhalit nové postupy a strategie, které mu napomáhají vyvíjet úsilí a zdokonalovat se.
- **Sumativní** – neboli závěrečné hodnocení slouží k závěrečnému hodnocení. Hodnotíme plnění cílů, bilancování, ověření efektivity pedagogické strategie a její modifikace, vystavení osvědčení ať už slovně nebo na vysvědčení. Dále slouží k informování rodičů a projektování dalších cyklů vzdělávání (Rychtecký & Fialová, 2004).

Z hlediska předmětu porovnávání:

- **Normativní hodnocení** – žák je posuzován vzhledem k dalším žákům, hodnotí se úroveň žáka ve vztahu k normě, kterou představuje úroveň třídy a školy.
- **Kriteriální hodnocení** – žák je posuzován na základě vytyčených cílů a jejich plnění. Na začátku učebního cyklu je individuálně určené kritérium úspěchu. Nejde o to, jak si žák vede v porovnání s ostatními žáky, ale právě o to, jak si vede na základě kritéria úspěchu.

- **Individualizované hodnocení** – žák se porovnává pouze sám se sebou na základě jeho předchozích výsledků (Rychtecký & Fialová, 2004).

Z hlediska účelu:

- **Dílčí hodnocení** – plnění dílčích úkolů a vybraných ukazatelů slouží ke sběru podkladů na souhrnné hodnocení.
- **Souhrnné hodnocení** – označuje celkové hodnocení, které se realizuje na konci důležitých etap školní docházky jako jsou např. pololetí nebo konec školního roku. Vyjadřuje se známkou nebo slovním hodnocením na vysvědčení (Rychtecký & Fialová, 2004).

Z hlediska subjektů hodnocení:

- **Externí hodnocení** – hodnocení institucionální, hodnocení subjekty, které se přímo neúčastní pedagogického procesu, ale mohou ho ovlivnit. Jsou to např. vedení školy, zástupci vyšších školních orgánů, rodiče, ostatní učitelé.
- **Interní hodnocení** – hodnotící jsou přímí účastníci vyučovacího procesu:

Učitel – schopnost učitele citlivě, objektivně a spravedlivě hodnotit žáky patří mezi velice důležité odborné schopnosti učitele. Závisí na něm pracovní klima a celková atmosféra během vyučovacího procesu. Ovlivňuje také učební výkony a chování žáků, ale i vztah mezi učitelem a žáky.

Vzájemné hodnocení – vzájemné hodnocení žáky mezi sebou, umožňuje zapojovat do procesu hodnocení ostatní žáky, a tím na ně přenášet spoluzodpovědnost za řízení vyučovacího procesu.

Žák sám sebe (Sebehodnocení) – v moderní době už není hodnocení činností pouze učitele, ale i žáka, který tím participuje na řízení vyučovacího procesu. Žákovi to umožňuje vnitřně se ztotožnit s průběhem a výsledky celého hodnotícího procesu (Rychtecký & Fialová, 2004).

2.3.3 Klasifikace

Klasifikace známkováním je tradiční a základní forma kvantitativního hodnocení. Úroveň žáka z pohledu vědomostí a dovedností se rozděluje na pět stupňů, přičemž každý z nich je vyjádřen číselnou i slovní známkou (1 = výborný, 2 = chvalitebný, 3 = dobrý, 4 = dostatečný, 5 = nedostatečný). Porovnává se výkon žáka vzhledem ke stanoveným

kritériím. Znamka se určuje na základě shody výkonu žáka s těmito kritérii. Největší slabina a síla známky zároveň je v tom, že i kdybychom se snažili sebevíc, tak žádnou jinou informaci, než stanovení známky nezískáme (Slavík, 1999).

Hodnocení ve školní tělesné výchově

Při hodnocení v tělesné výchově bychom si měli představovat neustálý proces soustavného poznávání a posuzování žáka, který je založený na zjišťování, posuzování a hodnocení úrovně jeho osobnosti, jeho učební a pracovní činnosti v tělesné výchově a chování v hodinách ve škole a mimo školu. V tělesné výchově považujeme za objekt hodnocení činnost žáka a jeho výsledek. Pokud hodnotíme např. žákův výkon v běhu, tak jeho výkon srovnáváme s jeho předešlými výkony. Hodnotíme, zda se žák zlepšil či zhoršil nebo zda výkon odpovídá určité obecné představě o provedení. Někdy můžeme výkony porovnávat mezi samotnými žáky. Uvedené způsoby hodnocení se prolínají a doplňují, aby výsledné hodnocení bylo úplné a objektivní (Vilímová, 2009).

Stupně klasifikace:

Stupeň 1 – výborný: žák je během činností velice aktivní. Během hodin pracuje tvořivě, samostatně a plně využívá své osobní předpoklady a rozvíjí je podle požadavků osnov. Dokáže tvořivě aplikovat osvojené dovednosti, vědomosti a návyky. Má velmi aktivní zájem o předmět.

Stupeň 2 – chvalitebný: žák je převážně aktivní, tvořivý a samostatný na základě svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Z hlediska osnov má jeho projev jen menší nedostatky. Má aktivní zájem o předmět a tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech.

Stupeň 3 – dobrý: žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Dostatečně nevyužívá své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. V jeho dovednostech a vědomostech nalézáme četnější mezery a často vyžaduje při jejich aplikaci pomoc učitele. Má malý zájem o předmět.

Stupeň 4 – dostatečný: žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Úkoly řeší s častými chybami a jeho rozvoj schopností a projevu je málo uspokojivý. Vědomosti a dovednosti dokáže aplikovat jen se značnou pomocí učitele. O činnost projevuje jen velmi malou snahu a zájem.

Stupeň 5 – nedostatečný: žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý a jeho projev je většinou chybný. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí se dál rozvíjet (Fialová, 2010).

Důvody pro klasifikaci:

- Způsob motivace k práci.
- Zpětná vazba – informovanost žáka, rodiče a učitele.
- Podklad pro vedení záznamů o prospěchu, zlepšeních a vývoji žáka.
- Možnost posouzení připravenosti žáka pro další studia.
- Poskytnutí informací o aktuálním stavu výsledků a úrovně žáka.
- Předpoklad k dalším studím či zaměstnání.
- Probudit soutěživost a snahu mezi žáky (Fialová, 2010).

V posledních letech byla kritéria pro klasifikaci přehodnocena, především s ohledem na individuální pokrok a ve prospěch komunikace, tolerance a zodpovědnosti.

Kritéria doporučovaná pro hodnocení:

- Zvládnutí výstupů jednotlivých vyučovacích předmětů v rámci individuálních možností.
- Schopnost řešit problémové situace.
- Úroveň komunikačních dovedností.
- Schopnost vykonávat činnosti smysluplně a řešit předpokládané problémy tvůrčím způsobem.
- Změny v chování, postojích a dovednostech.
- Míra zodpovědnosti a tolerance, kterou žák pociťuje (Fialová, 2010).

Nejčastější formy ověřování žákových vědomostí a dovedností:

- Písemné práce, slohové práce, diktáty, cvičení, testy.
- Mluvený projev a ústní zkoušení.
- Forma zpracování referátu a prací k danému předmětu.
- Samostatné aktivity, úprava sešitů, domácí úkoly.
- Modelové a problémové úkoly, křížovky, rébusy, kvízy.
- Výroba pomůcek, modelů, laboratorní práce.
- Projektové a skupinové práce.

- Akce zařazované na konci školního roku – projektové dny celoškolní a celoroční.
- Aktivita na kurzech.
- Soustavné diagnostické pozorování žáka.
- Výsledky a snaha na škole v přírodě.
- Vědomosti a dovednostní testy (Kyriacou, 1996).

2.4 Pohybová gramotnost

Gramotnost v obecném smyslu

Všeobecně se pod pojmem gramotnost většině lidí vybaví schopnosti číst a psát. Dnes se však na pojem gramotnost pohlíží i z jiných úhlů, a to především díky rozvoji vzdělanosti. Gramotnost dostává nové přívlastky, například finanční nebo počítačová (Výzkumný ústav pedagogický, 2007).

V současné „informační“ společnosti dostal tento pojem nový význam. Pod gramotností se neskrývají pouze znalosti spojené s daným oborem, ale i dovednosti všestranně je využít v praktickém životě. Gramotnost je definována především jako schopnost číst a psát nebo také jako znalost určité oblasti či oboru. Pokud se tedy budeme držet první definice, tak by gramaticky vzdělaný člověk měl dokázat z mluveného a psaného projevu vytvářet jednotlivé věty, slova, slabiky a písmena a dle potřeby skládat jednotlivé komponenty v celek. Pokud bychom chtěli uvést příklad na pohybovou gramotnost, tak to by znamenalo, že pohybově gramotný jedinec dokáže svůj pohyb rozložit na jednotlivé dílčí fáze, pohyby a ty pak poskládat dle určité situace, která v pohybové aktivitě nastane. Při řešení pohybového úkolu by především mělo jít o to, abychom vytvářeli pohyb co nejekonomičtěji bez zbytečných doprovodných pohybů a nedocházelo by k velkému vynakládání energie a prodloužení času provedení (Vašíčková, 2016).

Pohybová gramotnost

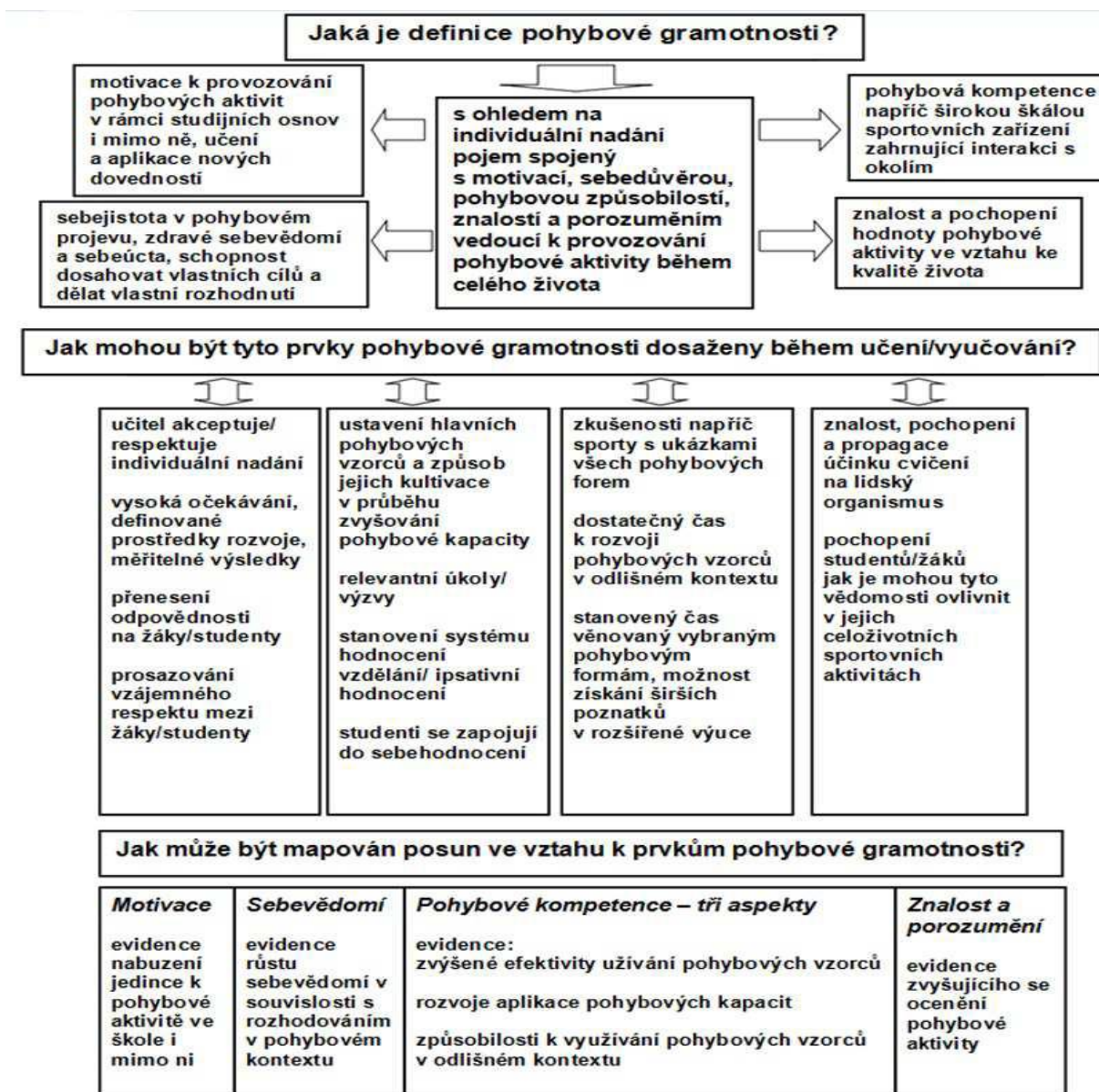
Pojem pohybová gramotnost se sice neobjevuje mezi pěti základními druhy gramotnosti (čtenářská, matematická, přírodovědecká, finanční a počítačová gramotnost), které byly zvoleny jako nejčastěji se vyskytující gramotnosti v rámci mezinárodních srovnávacích studií, ale i přesto je tento pojem taktéž velmi důležitý, a to zejména v oblasti kinantropologie. Tento pojem uvedla v život britská filozofka, učitelka TV a profesorka Margaret Whitehead (Vašíčková, 2016).

Pohybovou gramotnost je možno chápat jako způsobilost a motivace využívat vlastní potenciál a výrazně přispívat ke zkvalitnění života. Důležitými faktory však vždy budou kultura a společnost, ve které se jedinec vyskytuje. Také je třeba využívat individuálních pohybových schopností, kterými každý člověk disponuje. Pojem pohybová gramotnost označuje spíše úroveň vzdělání v této oblasti. Nejedná se tedy pouze o druh pohybu, ale především také o úroveň neboli kvalitu pohybových dovedností a schopností, vědomostí o pohybu, o pohybové zdatnosti atd. Do jisté míry zahrnuje i pohybové postoje a chování jedince. Vzhledem k tomu, že pohybová gramotnost odpovídá spíše kvalitativní úrovni získané pohybovým i vědomostním učením v celoživotním procesu, tak se ji nemůžeme učit či naučit. Nelze hovořit o nácviku pohybové gramotnosti pouze jako o úseku života, který je spojený se školou, ale jako o celoživotní hodnotě, kterou disponuje každý jedinec (Vašíčková, 2016).

Pojem pohybová gramotnost nám umožňuje:

- Identifikovat vnitřní hodnotu PA.
- Vypořádat se s potřebou ospravedlnovat PA jako prostředek k dosažení dalších cílů.
- Poskytnout jasný cíl, na kterém by se mělo pracovat ve všech formách PA.
- Potvrdit význam a hodnotu PA ve školním kurikulu.
- Podepřít význam a hodnotu PA ve školním kurikulu.
- Podepřít představu, že PA pro všechny, nejen pro ty nejschopnější.
- Upřesnit důvody pro celoživotní účast v PA.
- Identifikovat řadu dalších významných osob, které mohou hrát roli při podpoře PA (Whitehead, 2010b).

Žák se za pomoci učitelů, trenérů apod., učí vnímat a porozumět různým pohybům, učí se rozlišovat druh pohybu, intenzitu zatížení, dobu trvání i frekvenci určitých pohybových činností a měl by se naučit samostatně řešit pohybové úkoly. Velice důležité je i chápání negativních důsledků nedostatečného pohybu, pohybového zatěžování a dnešního sedavého způsobu života. Toto je jeden z hlavních důvodů, proč by měla být pohybová gramotnost důležitým cílem pohybového vzdělávání jednotlivých věkových kategorií (Mužík, 2014).

Obr. 5 – Definice pohybové gramotnosti (Whitehead, 2001)

2.4.1 Atributy pohybové gramotnosti

Dle Vašíčkové (2016) můžeme atributy pohybové gramotnosti rozdělit na tři faktory a těmi jsou:

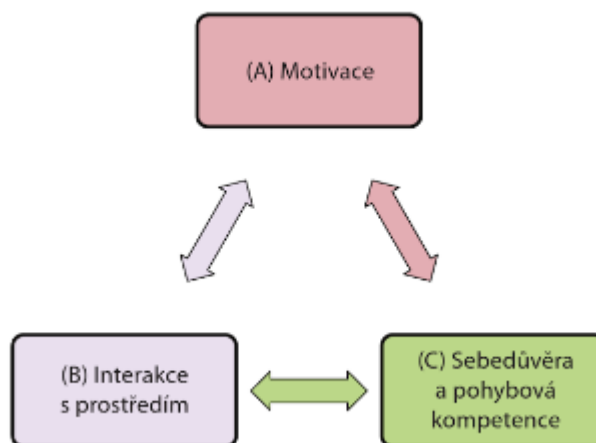
- **Motivace** – pohybově gramotný jedinec má většinou pozitivní vztah k pohybové činnosti. Má důvěru ve své fyzické schopnosti a své každodenní úkoly provádí jednoduše, s jistotou a představou, že to bude pozitivní a příjemná zkušenost. Pohybová gramotnost je univerzální koncept, který se dá aplikovat na každého

jedince kdekoliv a kdykoliv. Může být ovlivněn individuální věk, nadání i rozsah fyzických schopností. Všichni lidé mohou svou pohybovou gramotnost rozvíjet, zkvalitnit a profitovat z růstu jejího potenciálu.

- **Sebevědomí** – napomáhá pohybově gramotným jedincům řídit jistě své ztělesněné dimenze, protože se cítí pohybově kompetentní. Pro ovládání celého těla jsou velice důležité klíčové schopnosti, a to koordinace a řízení, které uplatňujeme v činnostech a přesunech celého těla jako jsou např. chůze, běh, skákání atd., ale také při jemnějších pohybech jako jsou např. psaní či hraní na hudební nástroj. Pohybově gramotní jedinci jsou také schopni tyto schopnosti rozvíjet v různých prostředích a podmínkách.
- **Interakce s prostředím** – v měřítku s každodenním životem je známkou pohybově gramotného jedince. Jedinci napomáhá vyřešit úskalí okolního prostředí a vyhodnotit tak, jaký pohyb je nejvhodnější pro vyřešení konkrétní situace jako např. pro vodní prostředí, které může mít několik forem (jez, potok, řeka, moře). Tyto zkušenosti jedinci zlepšují vlastní sebedůvěru a zvyšují jeho sebevědomí (Vašíčková, 2016).

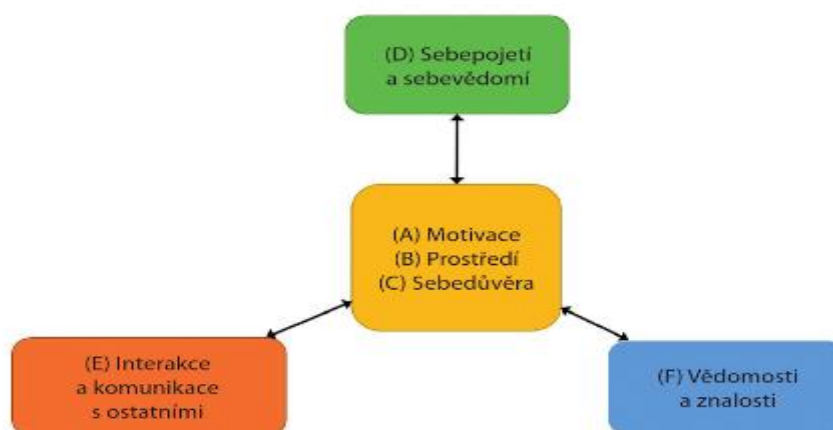
2.4.2 Vztahy mezi atributy pohybové gramotnosti

Všechny tři hlavní atributy spolu úzce souvisí a dalo by se říci, že spolupracují mezi sebou. Pokud má člověk motivaci k pohybové aktivitě a bude ji úspěšně vykonávat, bude se zvyšovat jeho sebevědomí, důvěra ve vlastní schopnosti a také jeho pohybová kompetence. Když nám vzroste sebedůvěra, zpětně se nám zvyšuje vnitřní motivace. Ve chvíli, kdy docílíme té správné sebedůvěry a máme jisté pohybové dovednosti, začneme je využívat v různém prostředí. Ve chvíli, kdy bude uplatňování v různém prostředí úspěšné, zvyšuje se nám opět motivace. Motivace podporuje celkově jedince ve zkoušení a objevování pohybu v různých prostředích (Vašíčková, 2016).

Obr. 6 – Vztahy mezi klíčovými atributy pohybové gramotnosti jedince (Whitehead, 2010b)

Mezi hlavní klíčové atributy však můžeme zařadit ještě další tři, které hlavní atributy pohybové gramotnosti jedince rozvíjejí. Mezi ně patří sebepojetí a sebevědomí. Pokud má jedinec kladný vztah k pohybové činnosti, může zvyšovat své sebevědomí. Povědomí o vlastní ztělesněné dimenzi spolu s jistou mírou sebevědomí může podporovat sebevyjádření jedince a jeho vnímavou a citlivou interakci s ostatními. Vědomosti a znalosti jsou poté obohacovány jakoukoliv účastí při pohybové činnosti (Vašíčková, 2016).

Obr. 7 – Další atributy ovlivňující pohybovou gramotnost jedince (Vašíčková, 2016)

Aby mohl jedinec dále rozvíjet svou pohybovou gramotnost, tak jsou pro něj klíčové individuální faktory člověka, ale také mikroprostředí, ve kterém se člověk pohybuje, což je škola, zaměstnání, rodina, okolní prostředí, přátele atd. Dalším

důležitým faktorem je makroprostředí, do kterého patří např. kultura, společnost, politika dané společnosti, legislativa aj. Aby se tedy jedincova pohybová gramotnost mohla dále rozvíjet, je třeba, aby tato prostředí byla v souladu a měla jednotný cíl (Vašíčková, 2016).

2.5 Standardy základního vzdělávání

Pro standardy je charakteristickým znakem jejich celostátní platnost a stálé ověřování. Standardy, které jsou nejdůležitější, udávají kompetence důležité pro výkon určité činnosti a vycházejí z „profesních“ standardů. Definiují úroveň dovedností a znalostí pro zvládnutí konkrétního předmětu včetně jejich aplikování, dovednosti k získání určité kvalifikace a zvládnutí základních dovedností (Palán, 2002).

Dle Palána (2002) standardy přesně popisují kvalitativní a kvantitativní vlastnosti určitého jevu a jejich základními vlastnostmi jsou:

- *Hodnotitelnost*
- *Jednoznačnost*
- *Srozumitelnost pro zainteresované – studující, učitelé, zaměstnavatele*

Jak již bylo zmíněno, tak vzdělávací standardy nejsou koncipovány pouze u nás, ale také v zahraničí. Například podle německých autorů Halbheera & Reussera (2008) je v oblasti vzdělávání možné standardizovat obsahy, příležitosti ke vzdělávání, výukové procesy a výkonové úrovně.

V kontextu s měřením vzdělávacích výsledků zmiňuje Potůček (2010) pojem funkční gramotnost, což je snaha měřit dovednosti uplatnitelné v praktickém životě, a nikoliv znalosti uplatnitelné pouze ve školním prostředí. V poslední době se jedná o charakteristický trend srovnávacích výzkumů. Standard je obecně definován jako „obvyklá, běžná úroveň, měřítko, norma“ (Linhart, 2007). K hodnocení vzdělávacích prvků jsou tedy využívány vzdělávací standardy. Tyto standardy vymezují obligatorní požadavky kladené na žáky v určitých ročnících nebo stupních školy; formulovány jako vědomosti, dovednosti, postoje a hodnoty ve vztahu k obsahu vzdělávání v jednotlivých předmětech (Byčkovský, 2007).

Trna (2004) vnímá u vzdělávacích standardů jejich problematiku v pojmové nejasnosti a nedostatečné klasifikaci. Trna (1996) rozlišuje dvě skupiny vzdělávacích standardů: standardy-normy (normativní úroveň) a standardy-doporučení (nenormativní

úroveň). Sladkovská (2005) upozorňuje na potřebu rozlišovat mezi standardy, které vytvářejí normu pro vyučování a mají orientační charakter a mezi kontrolami (testy) standardů, které poměřují dosažené výkony. Pojem vzdělávací standard lze chápat ve třech možných významech (Fialová et al., 2014):

- **Obsahové standardy** – Označují závazné cíle a obsahy vzdělávací práce školy. Z funkčního hlediska jsou tyto standardy často řazeny ke vstupní části vzdělávacího systému, a to spolu s personálními, materiálními a dalšími zdroji. Mohou být velmi podobné kurikulárním dokumentům a někdy jsou označeny jako minimální obsahové standardy.
- **Procesuální standardy** – Odrážejí kulturu školy, vyučování a učení. Vztahují se k příležitostem v učení a k souvisejícím podmínkám školního učení na základě nabídky a její možné využitelnosti. Hlavní roli zde hrají kompetence učitele, které představují pozici nabídky a kompetence žáků, které představují využití nabídky. Tento typ standardů většinou není spojován s testováním.
- **Výstupové/Výkonové standardy** – Jedná se o kompetence měřitelné, které jsou vztaheny k cílům vzdělávání. Očekává se od nich, že jich bude dosaženo v určitém časovém období. Zpravidla se jedná o standardy spojené s testováním a kvalitou vzdělávání.

Funkce vzdělávacích standardů vedly také k zavedení pojmu „cílový standard“ a „evaluační standard“. První pojem je svázán se stanovením konkrétních výstupů vzdělávání (specifické vzdělávací cíle). Druhý je spojen s hodnocením dosažené úrovně vzdělávacích výstupů jako zpětné vazby. Současné standardy vzdělávání, které mají poněkud jiné pojetí než standardy v devadesátých letech minulého století, nazývají Janoušková, Maršák & Pumpr (2012) jako minimální cílové evaluační standardy. Tímto dochází ke spojení dvou předchozích pojmů i funkcí.

Aby byly standardy kvalitní a dobré, tak by měly splňovat následující body (Mužik & Vlček, 2013):

- **Oborovost** – měly by se vypracovávat z perspektiv konkrétních vyučovacích předmětů a být formulovány specificky k danému oboru.
- **Zaměřenost** – u standardu je důležité „jádro“. Neměly by pokrývat celou oborovou oblast.

- **Kumulativnost** – standardy by měly vypovídat o celé vzdělávací etapě žáka. Např. by měly postihovat přechody mezi jednotlivými úrovněmi škol.
- **Závaznost** – měly by definovat minimální požadavky, ale reálně představují spíše průměrná očekávání, která jsou nebo by měla být dosažena žáky.
- **Diferencování** – standardy by měly být formulovány odlišně, tak, aby mohly vedle běžných standardů fungovat i standardy optimální a minimální. Odlišnost standardů je možno realizovat pouze na základě empirických výzkumů.
- **Realizovatelnost** – musí být s předstihem zřejmé, jak budou standardy nastaveny. Nebudou-li standardy formulovány tak, aby byly realizovatelné, může to vést k oslabení vzdělávacího systému. Pokud by nebylo možné standardy realizovat, vedlo by to zúčastněné k frustraci.
- **Srozumitelnost** – standardy by měly být jednoduše formulovány, tak aby byly jasně srozumitelné.
- **Měřitelnost** – standardy by měly být formulovány takovým způsobem, aby bylo možné jednoduše odvozovat nástroje určené k jejich ověřování.
- **Celostátní platnost** – mají-li být standardy státní, mají být jako takové implementovány.

2.5.1 Funkce, cíle a využití standardů

Jak již bylo uvedeno, tak všeobecným cílem vzdělávacích standardů je snaha o dosažení stanovených cílů. Standardy pro základní vzdělávání jsou vloženy do RVP ZV jako příloha. Jednotlivé obory jsou rozřazovány na základě ŠVP (školní vzdělávací program), který je na každé škole. Škola jako první rozdělí vzdělávací obsah mezi jednotlivé vyučovací předměty, které mohou být uvedeny i v učebních osnovách. Na základě těchto osnov v ŠVP sestavuje IVP (individuální vzdělávací program). RVP ZV umožňuje i propojení neboli integraci vzdělávacího obsahu. Z jednoho vzdělávacího oboru může být vytvořen jeden či více vyučovacích předmětů nebo může vyučovací předmět vzniknout na základě integrace vzdělávacího obsahu více vzdělávacích oborů (integrováný vyučovací předmět). Aby integrace vzdělávacích obsahů fungovala, tak je třeba dodržovat logiku jednotlivých vzdělávacích oborů a zajistit dostatečně kvalifikované učitele (RVP ZV, 2017).

Hlavními cíli vzdělávacích standardů jsou (<http://rvp.cz/>):

- Výstupy vymezující předpokládanou způsobilost využívat osvojené učivo na konci 3., 5. a 9. ročníku.
- Indikátory stanovující minimální úroveň jejich zvládnutí, kterou je třeba dosahovat se všemi žáky na konci 5. a 9. ročníku.
- Pomoc školám a pedagogům při naplňování cílů vzdělávání stanovených v RVP ZV.

Za pomoci porovnávací metody informují žáky a jejich rodiče o dosažené úrovni vzdělání v jednotlivých předmětech.

Důležité je si uvědomit, že ve své podstatě vyjadřují standardy pouze základní úroveň státem garantovaného vzdělání. Každý jedinec by neměl být veden pouze k naplnění státního vzdělávacího standardu, ale v našem zájmu by měla být snaha o to, aby žák tyto standardy přesahoval (MŠMT, 2013b).

Určení standardů pro rodiče, žáky a pedagogy je jedním z hlavních záměrů těchto standardů. Je třeba si uvědomit, že tyto standardy mohou mít i mnohem širší využití. Podle Štercla (2011) mají standardy využití ještě pro zřizovatele škol, ČŠI, kraje, MŠMT a veřejnost.

2.5.2 Standardy pro tělesnou výchovu

V některých zemích se celostátní testování zaměřuje pouze na dva až tři předměty, přičemž se jedná o hlavní předměty – jazyk, matematika, cizí jazyk. V jiných zemích je naopak testování rozsáhlejší i o další učivo a rozdíly se objevují v organizaci testování. Některé země provádí testování každoročně, jiné naopak pravidelně střídají předměty, které jsou testované, popřípadě používají kombinaci povinně a nepovinně testovaných předmětů (Eurydice, 2009). V Evropě jsou celostátní zkoušky z tělesné výchovy velmi vzácné, nicméně v roce 2009 byla na Slovinku tělesná výchova vybrána jako předmět celostátních závěrečných zkoušek na konci nižšího sekundárního vzdělávání (Eurydice, 2013).

Standardy tělesné výchovy v ČR

V období mezi listopadem roku 2012 a dubnem roku 2014 byla zpracována komplexní dokumentace vzdělávacích standardů pro obor Tělesná výchova. O zpracování

této dokumentace se postarala pracovní skupina, která se skládala z garanta za MŠMT ČR, garanta za NÚV, zástupce NIDV, zástupců vysokých a základních škol. Pracovní skupiny pro tvorbu vzdělávacích standardů měly za úkol zpracovat a přiřadit ke každému očekávanému výstupu v RVP ZV maximálně pět indikátorů a k nim maximálně tři ilustrativní úlohy. Indikátory měly být nastaveny tak, aby minimální úroveň zvládnutelná pro žáky byla na stupni klasifikace „dostatečně“ nebo lépe z vyučovaného předmětu. Cílem indikátorů je vymezení minimální úrovně základních znalostí, pohybových i organizačních dovedností a následně je co nejjednodušeji aplikovat při konkrétních pohybových dovednostech. Indikátory dále plní funkci připomenutí prvků, které jsou v pojetí RVP ZV vymezeny, a které je třeba rozvíjet. Ilustrativní úlohy by měly být především srozumitelné žákům, kterým jsou určeny prostřednictvím učitelů. Hlavním cílem ilustrativních úloh je ověřování toho, že cíle tělesné výchovy na úrovni 5. – 9. tříd dosahují téměř všichni žáci a poté budou postupně vytvářeny další úlohy (Fialová et al., 2014).

Mezinárodní standardy tělesné výchovy

Mezinárodní standardy pro tělesnou výchovu a sport školních dětí zpracovávají International Council for Health, Physical Education, Recreation, Sport, and Dance (ICHPER•SD) ve spolupráci s United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organization (UNESCO). Jejich účelem je za pomoci kolektivního přístupu sestavit a formulovat standardy, které umožňují zkvalitnění osnov tělesné výchovy ve školách, a tak napomáhají zajistit pohybové vzdělání pro každé dítě a dospívajícího. Globální standardy jsou univerzální a představují to, co by měl znát každý žák jako výsledek vzdělávacího programu. Zároveň se však nedá předpokládat, že by všechny děti v každé zemi mohly splnit všechny obsahové standardy. Každopádně s ohledem na každé dítě, které má být pohybově vzděláno, je povinností dané země postarat se o stálé přispívání k plnění norem (ICHPER, 2012).

Národní asociace pro sport a tělesnou výchovu v USA (The National Association for Sport and Physical Education) určila výbor, aby našel odpověď na otázku, která zněla: „Co by měl student znát a být schopen dělat či vykonat?“ Výsledkem tohoto zjišťování bylo stanovení definice pohybově vzdělané osoby, která uvádí pět hlavních oblastí směřující k pohybově vzdělanému člověku (ONG, 2009):

- Být fyzicky fit.
- Pravidelně se účastnit pohybových aktivit.
- Naučit se potřebné dovednosti k provádění pohybových aktivit.
- Znat důsledky a těžit z účasti v pohybových aktivitách.
- Hodnotit pohybovou aktivitu a její podíl na zdravém životním stylu.

Standardy tělesné výchovy v USA

V USA vychází tvorba zásadních dokumentů z iniciativy aktivit profesních organizací, a to zejména z National Association of Sports and Physical Education neboli NASPE a dále z podpory dalších organizací sdružujících především lékaře. Úloha NASPE spočívá také ve vysvětlování obsahu standardů, jejich důležitosti a správnosti. NASPE dělí standardy na 6 základních standardů, přičemž jsou následně rozpracovány pro čtyři úrovně, které tvoří ročníky 1. – 2., 3. – 5., 6. – 8., 9. – 12. školní docházky v USA. V každé věkové skupině jsou uvedeny možné příklady, které nikam nenavazují a vyjadřují, co je možné od žáka očekávat, a co by měl dokázat. Sám učitel má možnost zvolit konkrétní učivo a druh formulování očekávaných výkonů. Přestože NASPE vyvíjejí výkonové indikátory a hodnotící materiály pro národní standardy, tak dosavadní doporučení a představy v této oblasti zatím zaostávají za rozvojem standardů (Dobrá & Hendl, 2007). Nyní uvádíme Standardy tělesné výchovy NASPE (National Association for Sport and Physical Education, 2010):

Standard 1: Žák prokazuje kompetenci v pohybových dovednostech a pohybových vzorcích potřebných k provádění různých pohybových aktivit.

Standard 2: Žák dokáže porozumět pojmům, které souvisí s pohybem, principy, strategiemi a taktikami, které jsou aplikované při osvojování a vykonávání pohybových aktivit.

Standard 3: Žák se pravidelně účastní pohybových aktivit.

Standard 4: Žák dosahuje a udržuje dostatečnou úroveň tělesné zdatnosti podporující zdraví.

Standard 5: Žák má dostatek odpovědnosti a sociálního chování, aby respektoval sám sebe a ostatní účastníky v prostředí pohybových aktivit.

Standard 6: Žák dokáže ocenit pohybovou aktivitu ve smyslu jejího významu směrem ke zdraví, zábavě, sebevyjádření a sociální interakci.

Slovinská zkouška tělesné výchovy

Na Slovinsku poskytuje Ministerstvo školství a sportu a Národní vzdělávací institut v rámci národní zkoušky test z Tělesné výchovy, který se provádí na konci etapy základního vzdělávání. Tento test je rozdělen do dvou částí a prověřuje teoretické znalosti, které jsou definovány v povinné školní tělesné výchově.

První část testu má za úkol prověřovat znalosti v jednotlivých oblastech – terminologie sportu, pohybové schopnosti, základy sportovního strečinku, účinek pohybu a sportovního tréninku na lidské tělo, bezpečnost a ochrana zdraví při sportování, sportovní etika, atletika, gymnastika, plavání, lyžování a turistika.

Druhá část testu je složena z úkolů z oblasti čtyř sportovních her – basketbal, volejbal, házená a fotbal. Žákův úkol je vybrat si dvě sportovní hry a následně řešit úkoly v rámci vybraných sportovních her. Důraz je kladen především na znalost základních pravidel sportovních her a jejich vliv na lidskou bezpečnost (Športna vzgoja, 2009a).

Jednotlivé úkoly jsou rozděleny do tří úrovní, které jsou uvedeny v tabulce č. První úroveň se zabývá kontrolou porozumění a znalostmi základních pojmů, faktů a procesů. U druhé úrovně se po žákovi požaduje, aby byl schopen prokázat pochopení příčiny, důsledků, efekty, dojmy a uplatnění poznatků v nových situacích. Ve třetí úrovni testování se po žácích požaduje, aby analýza či syntéza událostí, vyvození závěrů, hodnocení procesů a vztahů, odůvodnit rozhodnutí a plánování řešení (Informacije o preizkusu znanja za leto 2017, n.d).

Taxonomické obsahy	Podíl testu
<i>Znalosti a porozumění</i>	<i>34,5 %</i>
<i>Pochopení a aplikace</i>	<i>34,5 %</i>
<i>Samostatné řešení nových problémů a vyhodnocení</i>	<i>31 %</i>

Tab. č. 1 – Složení testu TV ve Slovinsku podle taxonomických úrovní (Informacije o preizkusu znanja za leto 2017, n.d.)

Teoretický test se skládá z 25 úloh, které se skládají z několika typů položek a to např. od výběru odpovědí až po úkoly s krátkými odpověďmi. Žáci mají na jejich vyplnění 60 minut. Úlohy jsou hodnoceny na bodové škále od 1 do 3 v závislosti na jejich obtížnosti (Športna vzgoja, 2009b).

3 METODOLOGICKÁ ČÁST

3.1 Cíl a úkoly

Cílem diplomové práce je analýza plnění výstupů určených pro školní tělesnou výchovu u absolventů základních škol v Písku a Českých Budějovicích. Práce analyzuje získané vědomosti, dovednosti, úroveň pohybových schopností a postoje u absolventů 9. třídy základní školy.

Úkoly:

- 1) Nastudovat odbornou literaturu týkající se výstupů, standardů a indikátorů daných RVP
- 2) Sestavit dotazníky
- 3) Zajistit výzkumné soubory
- 4) Analyzovat plnění standardů TV:
 - Zjistit znalost žáků v oblasti činnosti ovlivňující zdraví.
 - Zjistit znalost žáků v oblasti činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností.
 - Zjistit znalost žáků v oblasti činnosti podporující pohybové učení.
 - Zjistit znalost žáků v oblasti tělesná výchova – zdravotní tělesná výchova.
 - Zjistit hodnocení žáků vlastních pohybových dovedností.
 - Zjistit hodnocení žáků vlastních vědomostí.
 - Zjistit názory učitelů o znalostech, dovednostech a postojích žáků z oblasti TV.
- 5) Zpracovat výsledky získaných dat.

3.2 Výzkumné otázky

1. Mají žáci na konci povinné školní docházky dostatečnou úroveň vědomostí, dovedností, pohybových schopností a postojů na základě navržených standardů pro TV?

2. Existují rozdíly v úrovni vědomostí, dovedností, pohybových schopností a postojů mezi žáky okresního města Písek a krajského města České Budějovice?

3.3 Sledovaný soubor

Sledovaným souborem byli absolventi 9. tříd základních škol v Písku a Českých Budějovicích. Jednalo se o čtyři písecké a čtyři českobudějovické základní školy. Celkem bylo dotazováno sedmdesát žáků v Písku a sedmdesát žáků v Českých Budějovicích.

3.4 Použité metody

Ke zjištění požadovaných informací jsme použili metodu dotazníků. Dotazník byl určen pro absolventy 9. tříd základních škol a jejich pedagogy.

Didaktický test a dotazníkové šetření představují základní metody použité v empirické části výzkumu a jedná se o kvantitativní typ výzkumu. Dotazník je vhodný všude tam, kde chceme získat kvantitativní data pro statistickou analýzu od expertního šetření po výzkumy veřejného mínění (Veselý & Nekola, 2007).

Charakteristika dotazníků:

Dotazník pro žáky – plnění standardů pro TV:

Dotazník byl navržen prof. Dr. Ludmilou Fialovou, Ph.D. Otázky v dotazníku byly vybrány z dokumentu Standardy pro základní vzdělávání pro obor Tělesná výchova. Dotazník obsahoval na základě navržených indikátorů a ilustračních úloh čtyři subškály a dále zjišťoval úroveň pohybových dovedností a teoretických znalostí pomocí dvou subškál.

- A. Činnosti ovlivňující zdraví
- B. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností
- C. Činnosti podporující pohybové učení
- D. Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova
- E. Hodnocení vlastních pohybových dovedností
- F. Hodnocení vlastních vědomostí

Z dokumentu Standardy základního vzdělávání pro obor Tělesná výchova byla vybrána menší část otázek, aby žáci byli schopni během kratšího časového úseku odpovědět.

V oblasti A – Činnosti ovlivňující zdraví bylo vybráno sedm otázek. Otázky byly zaměřeny tak, abychom zjistili, jaký přehled mají žáci o svých každodenních pohybových aktivitách, které sporty jsou důležité pro kondiční pohybovou přípravu a jakou je třeba

mít frekvenci, intenzitu a délku cvičení. Dále se otázky zabývaly bezpečností při konkrétních sportech, nebezpečím sportování v znečištěném ovzduší a neustálým problémem sportu, kterým je doping.

V oblasti B – Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností byly vybrány pouze dvě otázky, které byly zaměřeny na nejběžnější míčové kolektivní sporty, které se vyučují v hodinách tělesné výchovy. Otázky se zaměřovaly na základní pravidla a techniku sportů.

V oblasti C – Činnosti podporující pohybové učení bylo vybráno dvanáct otázek. Otázky byly zaměřeny na oblast fair play, organizaci sportovních akcí a na znalosti o organizaci celého týmu a dalších účastníků realizačního týmu.

V oblasti D – Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova bylo vybráno pět otázek. Otázky byly zaměřeny na vědomosti o oslabeních pohybového aparátu, jejich následných nápravách a vhodných cvičeních.

V oblasti E – Hodnocení vlastních pohybových dovedností žáci hodnotili své vlastní pohybové dovednosti. Do tabulky, která má čtyři stupně hodnocení zaznamenávali, jakou mají úroveň dovedností z oblasti gymnastiky, basketbalu, volejbalu, plavání, lyžování a atletiky.

V oblasti F – Hodnocení vlastních vědomostí žáci hodnotili své vědomosti. Do tabulky, která má čtyři stupně hodnocení zaznamenávali, jaké vědomosti mají v oblasti protahování a posilování; pravidel, taktiky, výstroje a výzbroje v basketbalu, volejbalu, florbalu; v oblasti první pomoci; historie sportu a vlivu sportu na lidské tělo.

Škála hodnocení v oblasti E a F má následující čtyři stupně:

- Výborně, bez chyb
- S drobnými nedostatky
- Neumím
- Neučili jsme se

Dotazník pro učitele – Standardy Tělesné výchovy po absolvování ZŠ:

Dotazník byl navržen prof. Dr. Ludmilou Fialovou, Ph. D. Otázky v dotazníku zjišťovaly stav znalostí v Tělesné výchově u žáků po absolvování ZŠ a ověřovaly znalosti, dovednosti a postoje žáků navržené do Rámcového vzdělávacího programu

z pohledu pedagoga. Dotazník obsahoval celkem 45 otázek, které se rozdělovaly na tři části:

1) Znalosti o pohybu a sportu – 13 otázek

2) Pohybové dovednosti – 6 otázek

3) Postoje žáků v oblasti TV – 26 otázek

Dotazník byl rozdán učitelům TV na vybraných školách v Písku a Českých Budějovicích. Všechny otázky měly uzavřenou formu a učitelé mohli vybírat ze tří možností:

- *Většina žáků zvládá*
- *Více než 50 % žáků zvládá*
- *Žáci nezvládají*

3.5 Statistické zpracování dat

Výzkumné šetření je koncipováno jako kvantitativní šetření. Sběr dat byl zpracován za pomoci anonymního dotazníkového šetření. Dotazníky byly určeny absolventům základních škol a následně jejich pedagogům vyučujícím tělesnou výchovu. Výsledky byly statisticky zpracovány, vyhodnoceny a graficky znázorněny pomocí programu Excel.

4 VÝSLEDKOVÁ ČÁST

Výsledky jsou zpracovány a přeneseny do přehledných grafů. První dotazník na základě šesti oblastí, druhý dotazník na základě tří oblastí, do kterých jsou dotazníky rozděleny. U jednotlivých otázek nalezneme nejčastější odpovědi a procentuální porovnání odpovědí mezi studenty v Písku a Českých Budějovicích. V jednotlivých grafech dále nalezneme celkové porovnání výsledků dotazování v dané oblasti mezi studenty z Písku a Českých Budějovic.

Ve slovních popisech uvádíme procenta správných odpovědí a také procento nezodpovězených otázek. V grafu úspěšnosti odpovědí považujeme nezodpovězenou otázku za chybnou odpověď.

4.1 Plnění standardů pro základní vzdělávání v tělesné výchově

4.1.1 Oblast A – Činnosti ovlivňující zdraví

V oblasti A se jednalo celkem o sedm otázek z dané problematiky. Otázky byly směřovány na každodenní pohybové aktivity a jejich účinek, nejvhodnější sportovní aktivity vzhledem ke kondiční pohybové přípravě, odpovídající výstroj či výzbroj v ledním hokeji, doping a na vědomosti z oblasti bezpečnosti a hygieny v jednotlivých vybraných sportech.

1. Vyjmenuj své běžné denní pohybové aktivity a urči, které z nich mohou rozvíjet tvou zdatnost a proč.

U otázky číslo 1 jsme předpokládali vyšší hodnotu správných odpovědí, a to se také potvrdilo. Celkově bylo zjištěno 83 % správných odpovědí a 11,9 % nezodpovězených otázek. V Písku dokázalo zodpovědět správně 78,6 % dotazovaných žáků a v Českých Budějovicích zodpovědělo správně dokonce 86,3 % dotazovaných žáků. I přesto, že v obou městech dokázalo správně odpovědět přes tři čtvrtiny žáků, tak v Českých Budějovicích byla úspěšnost o 9 % lepší, což je výrazný rozdíl. Jako své nejčastější aktivity uváděla většina studentů chůzi, běh, posilování a zájmové aktivity jako jsou např. kolektivní sporty.

2. Vyber dva nejvhodnější sporty pro kondiční pohybovou přípravu a doplň v tabulce jejich doporučovanou frekvenci, intenzitu a délku trvání.

U otázky číslo 2 bylo celkově zjištěno 73 % správných odpovědí a 10,6 % nezodpovězených odpovědí. Opět byly velké rozdíly ve správnosti odpovědí mezi jednotlivými městy. Znovu se v odpovědích výrazně lépe dařilo žákům z Českých Budějovic, jejichž žáci správně odpovídali z 80 % oproti žákům z Písku, kteří správně odpověděli pouze z 65,7 %. U této otázky byla nejčastější chybou špatně zvolená frekvence, intenzita a doba trvání. Nejvhodnější sporty žáci volili většinou správně, popřípadě do sportů zařadili ještě další aktivitu jako doplněk, což jsme nepovažovali za chybu.

3. Vysvětli význam odpovídající výstroje a výzbroje pro rekreační lední hokej – uveď příklad.

U otázky číslo 3 jsme očekávali bezchybné odpovědi, vzhledem k tomu, že lední hokej je naším národním sportem a můžeme se s ním setkat téměř kdekoliv. Naše očekávání se však nenaplnila a žáci dokázali správně odpovídat pouze v 80 % a bez odpovědi bylo 18,1 % otázek. Přesně dokázalo správně odpovědět 77,1 % v Písku a 83,7 % v Českých Budějovicích. Mezi nejčastěji vypsané součásti odpovídající výstroje a výzbroje patřily helma, chrániče, rukavice, hokejka, brusle a suspensor. Pozitivem odpovědi bylo, že žáci dokázali správně a jednoduše vysvětlit význam jednotlivých částí výstroje a výzbroje.

4. Vysvětli, co je doping, uveď dva příklady a důsledky jeho dlouhodobého užívání.

U otázky číslo 4, která se zabývala celosvětovým sportovním problémem a to dopingem, dokázalo ve sledovaných městech odpovědět správně pouze 33 % žáků a na otázku vůbec nedokázalo odpovědět 53,7 %, přičemž žáci v Písku na tom byli o poznání hůře než v Českých Budějovicích, kde odpovědělo správně 47,5 % a v Písku pouhých 27,1 % žáků.

5. Vysvětlí, proč je nevhodné sportovat venku při znečištěném ovzduší.

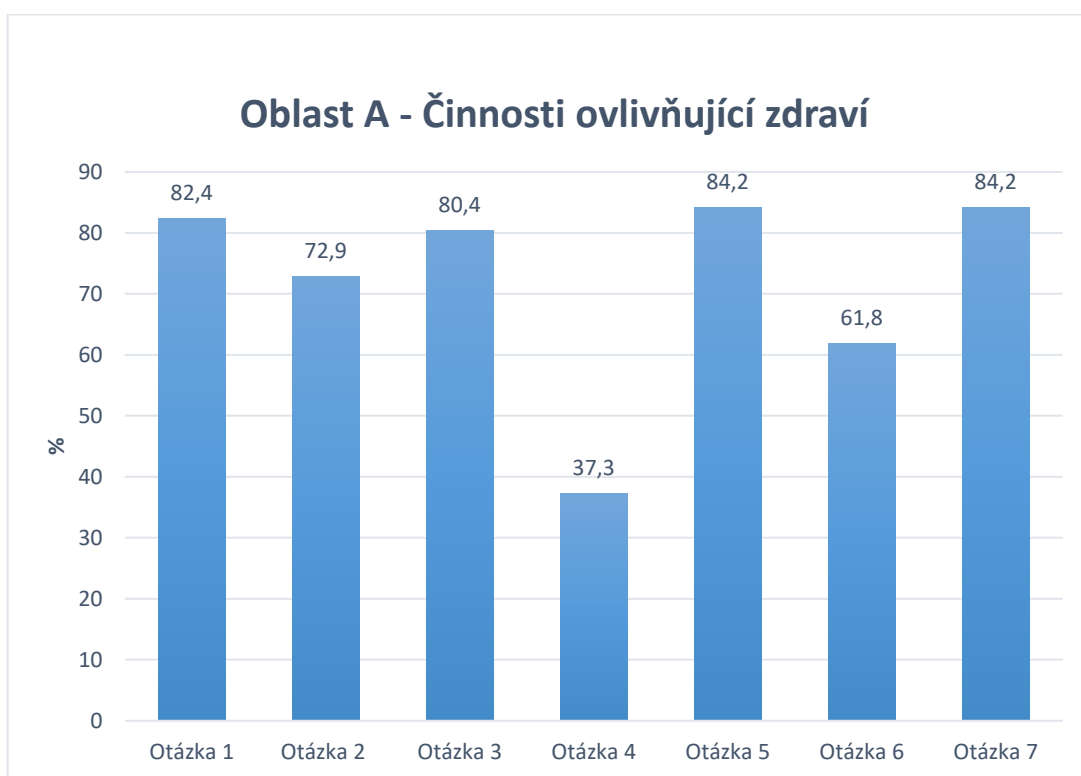
U této otázky jsme se společně s otázkou číslo 7 dočkali největšího procenta počtu správných odpovědí a to 84 %. Odpovědět nedokázalo 13,7 % žáků. Žáci volili převážně správnou odpověď, že se nám do těla dostávají škodliviny, které škodí našemu organismu. V Písku odpovědělo správně 77,1 % a v Českých Budějovicích 91,3 % žáků. Za zaznamenání vyšších čísel správných odpovědí u této otázky považujeme i fakt, že je tato problematika v této době krize ekologického systému země často medializována a probírána.

6. Vyškrtej činnosti, které nejsou při plaveckém výcviku vhodné z hlediska bezpečnosti a hygieny.

U této otázky měli žáci vyškrtnout čtyři z osmi odpovědí, které nejsou vhodné z hlediska bezpečnosti a hygieny při plaveckém výkonu. 63 % žáků uvedlo správnou odpověď a 7,5 % nedokázalo na otázku vůbec zodpovědět. V Písku dokázalo na tuto otázku správně odpovědět pouhých 50 % dotazovaných žáků. V Českých Budějovicích dokázalo správně zodpovědět 73,6 % dotazovaných žáků. Mezi nejčastěji uvedené chybné odpovědi patřilo zahájení výcviku bez osprchování a skoky do vody ze strany bazénu. Bohužel se však jedná o velmi podstatné zásady z hlediska hygieny a bezpečnosti a žáci by je měli znát. Malou omluvenkou pro žáky může být fakt, že povinný plavecký výcvik probíhá již na 1. stupni základní školy.

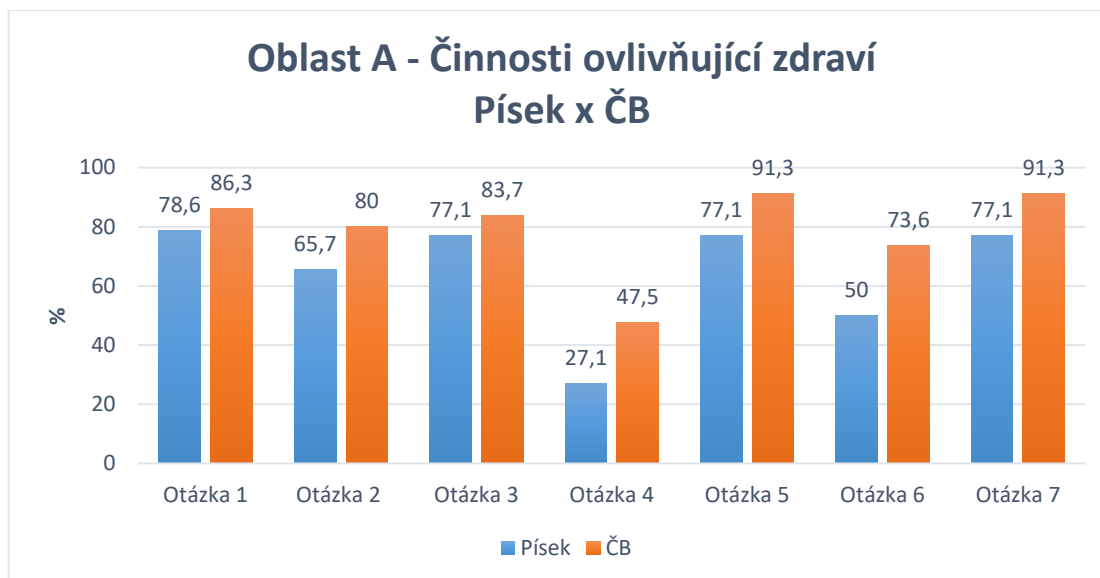
7. Podívej se na obrázek cyklistů z olympijských her v roce 1896 a uveď tři prvky vybavení kola a cyklisty, které jsou z hlediska bezpečnosti jízdy v dnešní době vyžadovány zákonem pro cyklisty do 18 let a které nejsou na obrázku.

U této otázky pro nás bylo celkem překvapující, že žáci nedokázali odpovědět téměř bez chyb, vzhledem k tomu, že se jedná o bezpečnostní prvky cyklisty. Protože v dnešní době jezdí na kole téměř každé dítě, předpokládali jsme, že v tomto směru budou žáci vzdělaní už z domova kvůli jejich vlastní bezpečnosti. K našemu překvapení odpovědělo celkově správně pouze 84 % žáků. V Písku správně odpovědělo 77,1 % a v Českých Budějovicích 91,3 % dotazovaných žáků. Na otázku nedokázalo vůbec zodpovědět 10,6 %. Mezi nejčastější správné odpovědi patřila helma, reflexní prvky a odrazky.

Graf č. 1 – Úspěšnost správných odpovědí v oblasti A – Činnosti ovlivňující zdraví

V grafu č. 1 můžeme vidět, že žáci měli největší úspěšnost správných odpovědí u otázek 5 a 7. Obě otázky byly zaměřeny na téma bezpečnost a hygiena při sportování. Naopak jednoznačně nejnižší úspěšnost správných odpovědí měli žáci u otázky 4, která se zabývala dopingem.

Graf č. 2 – Porovnání výsledků správných odpovědí v Písku a Českých Budějovicích v oblasti A – Činnosti podporující zdraví

Z grafu č. 2 v oblasti A – Činnosti podporující zdraví je zřejmé, že větší znalosti v této oblasti mají žáci ze základních škol v Českých Budějovicích. U většiny otázek se jedná o rozdíl minimálně 10 %, z toho u dvou otázek je rozdíl i přes 20 % ve správnosti odpovědí. Nicméně i u žáků v píseckých základních školách nejsou z našeho pohledu znalosti na špatné úrovni, neboť u čtyř ze sedmi otázek dokázali žáci odpovědět správně na více než 75 %.

Souhrn:

Největší nedostatky v této oblasti mají žáci v otázkách týkajících se dopingu. Nejúspěšnější odpovědi byly na téma bezpečnost a hygiena při sportování. V porovnání jednotlivých měst si ve všech otázkách vedli lépe žáci z Českých Budějovic. Celkově se dá říci, že žáci v oblasti A – Činnosti ovlivňující zdraví mají dobré znalosti, neboť hned u čtyř ze sedmi otázek dokázali odpovědět na více než 80 % a pouze u otázky týkající se dopingu měli nízké procento úspěšných odpovědí.

4.1.2 Oblast B – Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

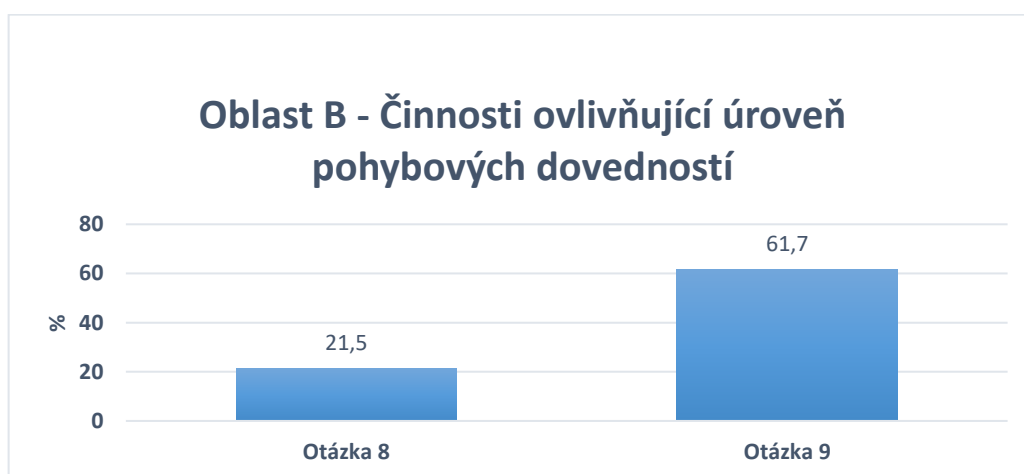
Oblast B obsahovala dvě otázky, které byly zaměřeny na základní pravidla ve volejbalu a základní dovednosti v basketbalu.

8. Napiš, co znamenají jednotlivá smluvená gesta rozhodčího ve volejbalu.

Otázka číslo 8 se nám zdála velmi obtížná vzhledem k tomu, že signalizace a gesta rozhodčích patří ve sportu k velmi specifickým dovednostem a nepředpokládali jsme tedy vyšší procento správných odpovědí, což se potvrdilo. Celkově dokázalo správně odpovědět pouze 21,5 % žáků a 61,6 % žáků nedokázalo otázku vyplnit. V porovnání úspěšnosti správných odpovědí mezi jednotlivými městy se lépe dařilo žákům v Českých Budějovicích, kteří dokázali správně odpovědět z 23 %. V Písku byla úspěšnost odpovědí 20 %.

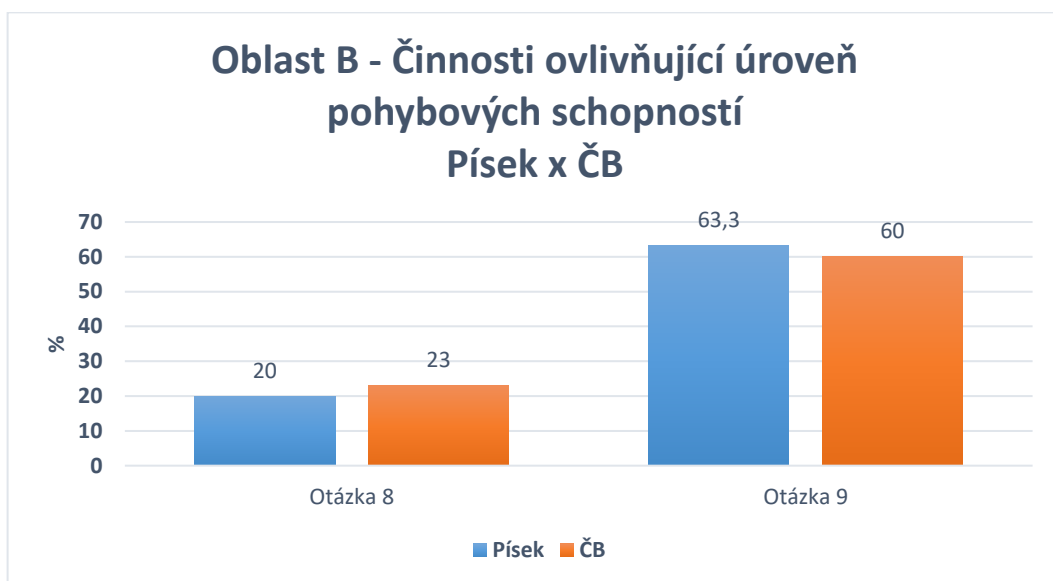
9. Popiš tři nejčastější chyby při střelbě na koš z místa.

U otázky číslo 9 dokázalo správně odpovědět celkem 61,7 % a otázku nedokázalo vyplnit 33,3 % žáků. Mezi nejčastější odpovědi patřily špatný postoj, špatný úchop míče a kroky. U této otázky se lépe dařilo žákům z Písku, kteří dokázali správně odpovědět z 63,3 %. Žáci z Českých Budějovic měli úspěšnost odpovědí rovných 60 %.

Graf č. 3 – Úspěšnost správných odpovědí v oblasti B – Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

V grafu č. 3 můžeme vidět, že výrazně úspěšnější byli žáci u otázky 9, ale ani u této otázky neměli žáci vysokou úspěšnost správných odpovědí. U otázky 8 dosáhli velmi nízké procentuální úspěšnosti odpovědí.

Graf č. 4 – Porovnání výsledků správných odpovědí v Písku a Českých Budějovicích v oblasti B – Činnosti ovlivňující úroveň pohybových schopností

V grafu č. 4 můžeme vidět, že u otázky 8 byli ve správnosti odpovědí úspěšnější žáci z Českých Budějovic a u otázky 9 žáci z Písku. V obou případech se však jedná pouze o 3 % rozdíl.

Souhrn:

V oblasti B – Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností měli žáci větší problém s odpověďmi u otázky 8, u které dosáhli pouze velmi nízké úspěšnosti správných odpovědí. Ovšem ani u otázky 9 nedosahovali žáci příliš velké úspěšnosti odpovědí. V úspěšnosti odpovědí mezi jednotlivými městy byly rozdíly minimální. Celkově se dá říci, že v této oblasti mají žáci nedostačující znalosti.

4.1.3 Oblast C – Činnosti podporující pohybové učení

Oblast C obsahovala celkem dvanáct otázek. Jednotlivé otázky byly směřovány na porušení pravidel ve fotbale a jejich vysvětlení, úspěchy českých sportovců, problematiku vztahů a jednotlivých rolí u členů a účastníků družstev a sportovních akcí,

rizika a škodlivé vlivy jednotlivých sportů na životní prostředí, vyhodnocení a porovnání výkonů sportovců a na propagaci sportovních akcí.

10. Uveď a správně pojmenuj 3 příklady porušení pravidel ve fotbale a vysvětli, kdy k nim dochází.

U otázky číslo 10 dokázalo správně odpovědět celkem pouze 50 % dotazovaných žáků a 46,7 % žáků na otázku nedokázalo odpovědět. Pouhých 50 % správných odpovědí pro nás bylo nečekané, protože fotbal patří mezi nejznámější sportovní hry. Je možné, že odpovědělo pouze 50 % z důvodu, že dívky se o fotbal příliš nezajímají. Mezi jednotlivými městy nebyl žádný rozdíl v procentech správných odpovědí. Nejčastějšími odpověďmi byly ofsajd, hra rukou, faul a nesportovní chování.

11. Uveď úspěch některého českého sportovce (českého sportovního týmu) z nedávné doby a porovnej jeho (jejich) výkon a umístění v soutěži s dřívějšími (historickými) výsledky v tomto odvětví sportu.

U otázky číslo 11 dokázalo správně odpovědět 55 % dotazovaných žáků a 36,7 % žáků nedokázalo vůbec odpovědět. V dnešní době, kdy je sport velmi medializovaný, jsme neočekávali, že žáci nebudou vědět alespoň jeden úspěch českého sportovce. Mezi nejčastější odpovědi patřily úspěchy našich sportovců v rámci olympijských her. V porovnání jednotlivých měst se lépe dařilo Českým Budějovicím, kde dokázalo správně odpovědět 60 % žáků oproti Písku kde úspěšně odpovědělo 50 %.

12. Uveď 3 příklady špatné spolupráce v družstvu, které znevýhodňuje některého člena družstva, navrhní řešení pro jejich odstranění.

U otázky číslo 12 dokázalo správně odpovědět 56,7 % dotazovaných žáků a 43,4 % žáků nedokázalo vůbec odpovědět. U odpovědí byl nejspíš důležitý fakt, který z žáků má zkušenosti z prací v kolektivu a mají tedy i zkušenost právě se špatnou spoluprací v kolektivu. Mezi jednotlivými městy se opět dařilo lépe Českým Budějovicím, kde dokázalo správně odpovědět 60 % žáků. V Písku správně odpovědělo 53,3 % žáků.

13. Podle svého uvážení přiřaď následujícím sportům pořadové číslo podle míry rizika jejich škodlivých vlivů na životní prostředí během přípravy sportoviště i jejich samotného provádění (na 1. místě bude sport, který má nejškodlivější vliv). Svou volbu zdůvodni.

U otázky číslo 13 dosáhli žáci v oblasti C – Činnosti podporující pohybové učení největšího procenta správných odpovědí. Celkem dokázalo správně odpovědět 91,7 % dotazovaných žáků a pouze 6,7 % žáků nedokázalo na otázku vůbec odpovědět. Nejčastěji žáci zaměnili míru rizika škodlivosti mezi orientačním během a turistikou, ale to jsme nepovažovali za výraznější chybu. V Českých Budějovicích dokázalo správně odpovědět 93,3 % a v Písku 90 % žáků.

14. Vysvětlí, jak mohou vybraní členové týmu podle svých rolí ovlivnit činnost družstva.

U otázky číslo 14 se můžeme odvolat na otázku číslo 12, kde se také jednalo o činnost v družstvu. I nyní bylo procento správných odpovědí lehce pod 60 % a přesně se jednalo o 58,3 % správných odpovědí u dotazovaných žáků a 41,3 % žáků nedokázalo na otázku vůbec odpovědět. Mezi nejčastější odpovědi patřily u kapitána motivace a morální podpora družstva a u trenéra se jednalo o přípravu družstva. V Českých Budějovicích dokázalo správně odpovědět 63,3 % a v Písku 53,3 % dotazovaných žáků.

15. Vysvětlí povinnosti jednotlivých účastníků sportovní události v následujících situacích.

U otázky číslo 15 jsme byli překvapeni počtem správných odpovědí. Není jednoduché popsat povinnosti jednotlivých účastníků během sportovní události, neboť žáci jsou během nich většinou pouze v roli diváka. Celkově dokázalo správně odpovědět 66,7 % dotazovaných žáků a 29,3 % žáků nedokázalo na otázku vůbec odpovědět. Mezi jednotlivými městy se lépe dařilo v úspěšnosti odpovědí žákům z Českých Budějovic, kteří dokázali správně odpovědět na 73,3 % otázek, oproti Písku, kde dokázalo správně odpovědět 60 % žáků.

16. Uved' příklady prohřešků, za které udělí rozhodčí následující tresty.

U otázky číslo 16 bylo druhé nejvyšší procento správných odpovědí v této oblasti. Celkem dokázalo správně odpovědět 85 % dotazovaných žáků a 13 % žáků nedokázalo vůbec odpovědět. Mezi nejčastější odpovědi patřily např. u udělování žluté či červené karty ve fotbale hra rukou nebo skluz zezadu. U udělení pětiminutového trestu v ledním hokeji patřil mezi nejčastější odpověď úmyslný faul hokejkou či ramenem. V Písku dokázalo správně odpovědět 86,7 % a v Českých Budějovicích 83,3 % žáků.

17. V následujících tabulkách uved' pořadí soutěžících podle dosažených výsledků v jednotlivých disciplínách a vyhodnot' výsledky jednotlivých soutěžících.

U otázky číslo 17 jsme očekávali mnohem vyšší procento správných odpovědí vzhledem k tomu, že stačilo jednotlivé výkony přiřadit k danému pořadí. U chybných odpovědí žáci většinou špatně vyhodnotili disciplínu běh na 60 m, přičemž přiřazovali vyšší hodnotu zaběhnutého času k lepšímu umístění. U běžeckých disciplín je však cílem získat co nejnižší čas. Celkově dokázalo správně odpovědět 70 % dotazovaných žáků a 21,7 % žáků nedokázalo vůbec odpovědět. V Písku dokázalo odpovědět 66,7 % a v Českých Budějovicích 73,3 % žáků.

18. Zatržením označ cvičence, který nejvíce přispěl k pokroku celé skupiny v počtu přeskoků.

U otázky číslo 18 dokázalo správně odpovědět 78,3 % dotazovaných žáků a 18,3 % žáků nedokázalo vůbec odpovědět. U této otázky jsme však očekávali téměř 100 % úspěšnost, neboť tabulka cvičenců byla velmi přehledná a bylo tak dobře vidět, který cvičenec přispěl nejvíce k pokroku celé skupiny. V Písku dokázalo správně odpovědět 80 % a v Českých Budějovicích 76,6 % žáků.

19. Charakterizuj vývoj výkonů jednotlivců v průběhu daného období.

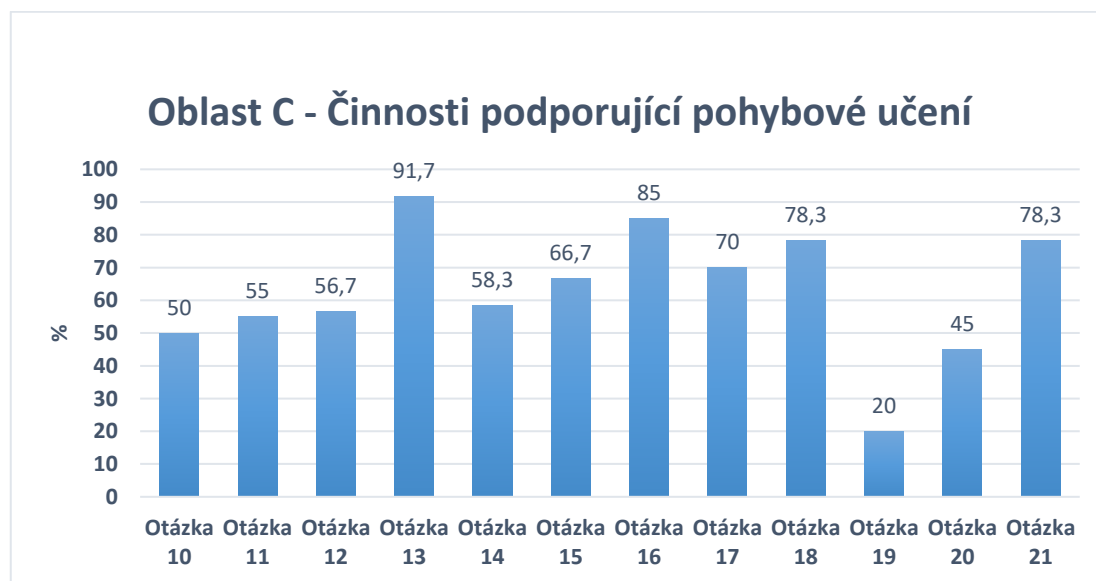
U otázky číslo 19 se jednalo v této oblasti o výrazně nejnižší procento správných odpovědí. Na tuto otázku dokázalo správně odpovědět pouhých 20 % dotazovaných žáků a 80 % žáků nedokázalo na otázku vůbec odpovědět. V Písku odpovědělo správně 23,3 % a v Českých Budějovicích 16,6 % žáků.

20. Navrhni pro žáky nižších ročníků 2. stupně základní školy pohybové aktivity s využitím venkovních prostor školy (zahrada, hřiště). Uveď možná nebezpečí, na která musíš žáky před zahájením navržených pohybových aktivit upozornit.

U otázky číslo 20 dokázalo správně odpovědět 45 % dotazovaných žáků a 55 % žáků nedokázalo odpovědět vůbec. Mezi nejčastější odpovědi patřily klasické sportovní hry. V Písku dokázalo správně odpovědět 46,7 % a v Českých Budějovicích 43,3 % žáků.

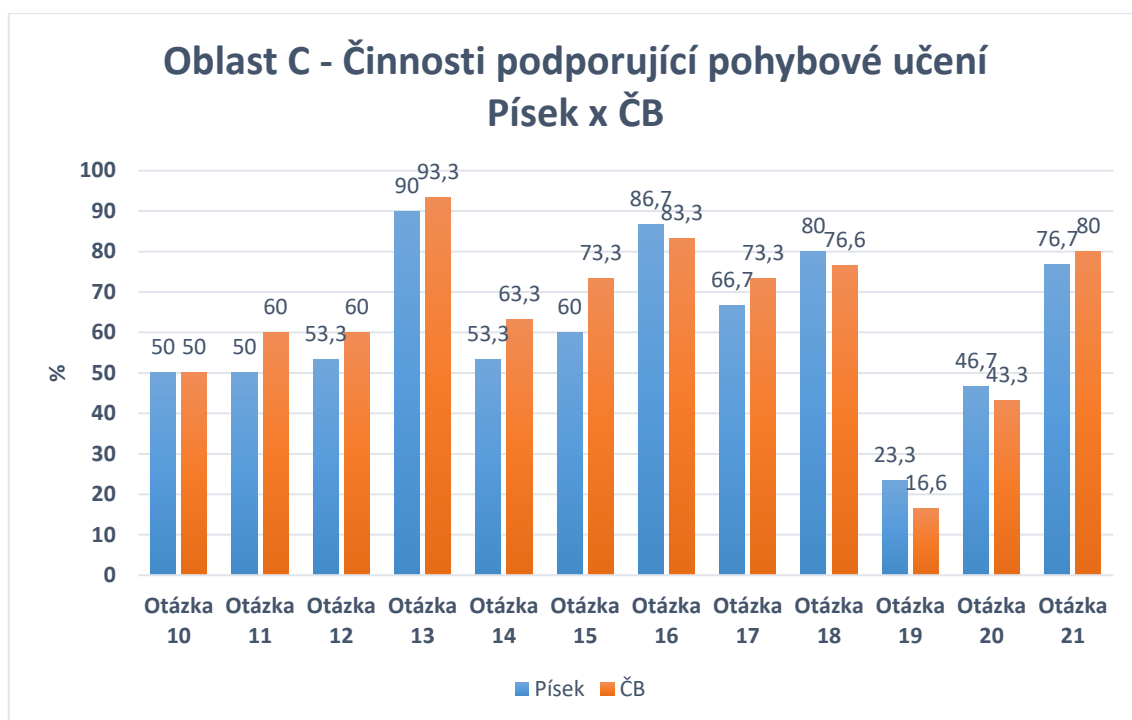
21. Vyjmenuj všechny nutné údaje na oznamovacím plakátu konkrétní sportovní akce.

U otázky číslo 21 dokázalo správně odpovědět 78,3 % dotazovaných žáků a 21,7 % žáků nedokázalo vůbec odpovědět. Mezi nejčastější odpovědi patřily termíny kdy, kde, co a za kolik. V Písku dokázalo správně odpovědět 76,7 % a v Českých Budějovicích 80 % žáků.

Graf č. 5 – Úspěšnost správných odpovědí v oblasti C – Činnosti podporující pohybové učení

V grafu č. 5 můžeme vidět, že největší úspěšnost správných odpovědí měli žáci u otázky 13, která se zabývala škodlivými vlivy jednotlivých sportů na životní prostředí. Naopak jednoznačně nejnižší úspěšnost správných odpovědí je u otázky 19, která se zabývala vývojem výkonů na základě tabulky z otázky 18. Celkově jsou mezi úspěšnostmi odpovědí u jednotlivých otázek velké rozdíly.

Graf č. 6 – Porovnání výsledků správných odpovědí v Písku a Českých Budějovicích v oblasti C – Činnosti podporující pohybové učení

V grafu č. 6 můžeme vidět, že u sedmi otázek mají vyšší procento úspěšnosti správných odpovědí žáci z Českých Budějovic, u čtyř otázek žáci z Písku a u jedné otázky je úspěšnost vyrovnaná. Pouze u tří otázek je rozdíl v úspěšnosti vyšší než 10 %.

Souhrn:

V oblasti C – Činnosti podporující pohybové učení se žákům dařilo nejlépe odpovídat u otázky 13, která se zabývala škodlivými vlivy sportů na životní prostředí, a naopak jednoznačně nejslabší byli žáci v odpovědích u otázky 19 na téma charakteristiky vývoje výkonů jednotlivců. Mezi jednotlivými městy byli o něco úspěšnější žáci z Českých Budějovic, ale nebyl to tak výrazný rozdíl jako u oblasti A. Celkově se dá říci, že v této oblasti mají žáci slabší znalosti, neboť u poloviny otázek není úspěšnost odpovědí ani 60 % a pouze u dvou otázek je úspěšnost otázek nad 80 %.

4.1.4 Oblast D – Zdravotní tělesná výchova

Oblast D obsahovala celkem pět otázek. Jednotlivé otázky byly zaměřeny na oslabení, nevhodná, vhodná a vyrovnávací cvičení pro různá oslabení.

22. Pojmenuj své oslabení a vysvětli, čím je způsobeno.

U otázky číslo 22 byla velmi nízká úspěšnost správných odpovědí a to pouze 19,7 %. Na otázku vůbec neodpovědělo 76,1 % žáků. U této otázky musíme brát v potaz, že pokud žák netrpí žádným oslabením nebo si ho není vědom, nemůže otázku vyplnit a velké procento nezodpovězených otázek není příliš překvapující. Mezi jednotlivými městy byly minimální rozdíly. V Písku dokázalo odpovědět 19,4 % a v ČB 20 % žáků. Mezi oslabení, které žáci uváděli, že jimi trpí, patřily např. problémy se zády, obezita či zkrácené svalstvo.

23. Popiš své včerejší činnosti, při kterých jsi zařadil vyrovnávací cvičení.

U otázky číslo 23 lze vycházet z odpovědí na základě otázky 22. Celková úspěšnost správných odpovědí byla 7,9 %, což je opravdu velmi nízká úspěšnost a dá se tedy říci, že většina žáků, kteří nějakým oslabením trpí a jsou si ho vědomi, neznají nebo neprovádí, žádná vyrovnávací cvičení, která by napomáhala jeho napravení. Na otázku nedokázalo vůbec odpovědět 86,6 % žáků. Mezi jednotlivými městy v odpovědích se dařilo lépe žákům z Českých Budějovic, kteří měli úspěšnost odpovědí 10 %, oproti Písku, kde byla úspěšnost 5,7 %.

24. Popiš činnosti, které byly zaměřeny proti tvému oslabení.

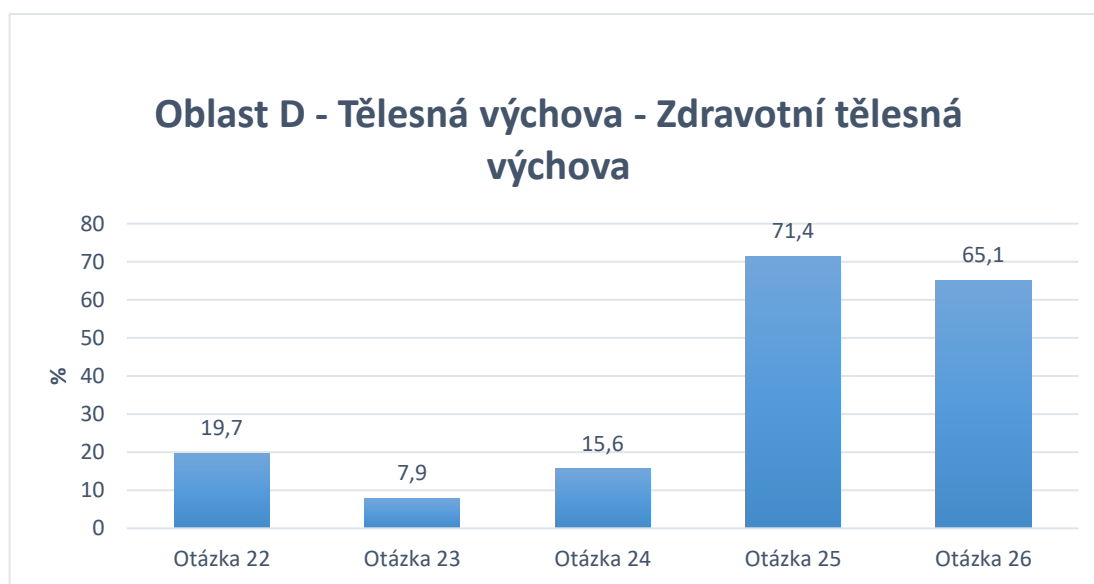
U otázky číslo 24 se opět můžeme odkázat na předchozí dvě otázky. Celkově odpovědělo správně 15,6 % dotazovaných žáků a odpovědět vůbec nedokázalo 81,2 % žáků. Vzhledem k tomu, že u této otázky dokázali žáci odpovídat lépe než u otázky 23, dá se předpokládat, že žáci, kteří trpí nějakým oslabením mají větší znalosti v tom, které činnosti škodí jejich oslabení oproti cvičením, které napomáhají jeho napravení. V Písku dokázalo správně odpovědět 11,1 % a v Českých Budějovicích 20 % žáků.

25. Spoj čarou vhodná cvičení pro různá oslabení.

U otázky číslo 26 jsme byli překvapeni úspěšností správných odpovědí. Celkem dokázalo správně odpovědět 71,4 % dotazovaných žáků a odpovědět vůbec nedokázalo 16,7 % žáků. Vzhledem k tomu, že žáci měli k sobě přiřadit pět vhodných cvičení k pěti různým oslabením, tak je vidět, že žáci ohledně oslabení nemají špatný přehled. V Písku dokázalo správně odpovědět 69,4 % a v Českých Budějovicích 73,3 % žáků.

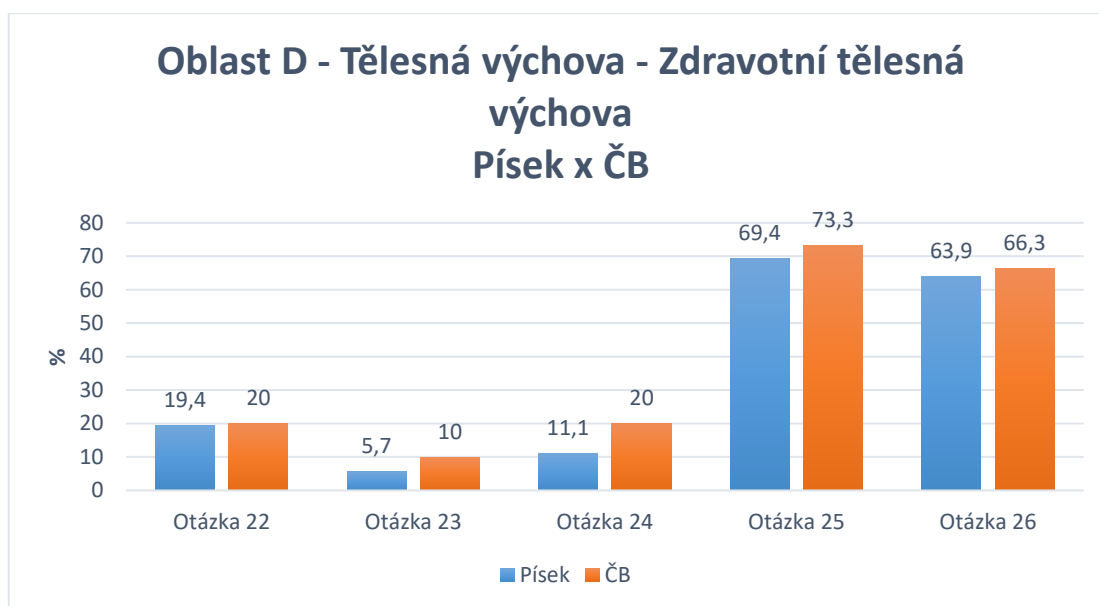
26. Spoj čarou nevhodná cvičení pro různá oslabení.

U otázky číslo 26 byla úspěšnost odpovědí menší než u předchozí otázky, ale vzhledem k relativně vysoké obtížnosti považujeme úspěšnost odpovědí 65,1 % opět za překvapující. Na otázku nedokázalo vůbec odpovědět 19 % žáků. V Písku dokázalo správně odpovědět 63,9 % a v Českých Budějovicích 66,3 % žáků.

Graf č. 7 – Úspěšnost správných odpovědí v oblasti D – Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova

V grafu č. 7 můžeme vidět, že u otázek 22, 23 a 24, které se týkaly vlastních oslabení žáků dosahují žáci velmi nízké úspěšnosti správných odpovědí. U otázek 25 a 26, které se týkaly různých oslabení ve všeobecném měřítku je procentuální úspěšnost několikanásobně vyšší.

Graf č. 8 – Porovnání výsledků správných odpovědí v Písku a Českých Budějovicích v oblasti D – Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova

V grafu č. 8 můžeme vidět, že u všech pěti otázek v této oblasti se v úspěšnosti správných odpovědí dařilo lépe žákům z Českých Budějovic. Pouze u první z pěti otázek byl však rozdíl vyšší než 5 %.

Souhrn:

V oblasti D – Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova nelze porovnávat úspěšnost odpovědí 22, 23 a 24 s odpověďmi 25 a 26 z důvodu, že u prvních tří otázek žáci popisují oslabení, kterými eventuálně trpí a jejich následnou kompenzací či příčinou. Pokud se zaměříme na procentuální úspěšnost u těchto tří otázek, tak lze předpokládat, že pokud žáci některým oslabením trpí, tak spíše vědí, jaké činnosti jsou zaměřeny proti jejich oslabení než činnosti, které vedou k jeho vyrovnávání. U otázek 25 a 26 měli žáci vybírat vhodná a nevhodná cvičení ve všeobecném měřítku a byli více úspěšní (nad 60%). Mezi jednotlivými městy byli u všech otázek úspěšnější žáci z Českých Budějovic.

4.1.5 Oblast E – Hodnocení vlastních pohybových dovedností

V oblasti E žáci hodnotili vlastní pohybové dovednosti v oblasti gymnastiky, basketbalu, volejbalu, plavání, lyžování a atletiky. Žáci měli možnost vybírat ze čtyř stupňů hodnocení, které zněly:

- Výborně, bez chyb
- S drobnými nedostatky
- Neumím
- Neučili jsme se

Gymnastika

V oblasti gymnastiky hodnotili žáci své pohybové dovednosti u prvků skrčka přes kozu, roznožka přes kozu, kotoul vpřed, kotoul vzad, hvězda, stoj na rukou, výmyk a podmet. Nejčastěji žáci odpovídali, že oblast gymnastiky zvládají výborně, bez chyb (35,3 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (7,8 %). Prvkem, který žáci zvládají nejlépe, byl podle počtu odpovědí kotoul vpřed.

Basketbal

V oblasti basketbalu hodnotili žáci své pohybové dovednosti u prvků driblink s míčem, střelba na koš z místa, střelba po dvojtaktu a přihrávka v basketbalu. Nejčastěji žáci odpovídali, že oblast basketbalu zvládají s drobnými nedostatky (46,5 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (3,3 %). Prvkem, který žáci zvládají nejlépe, byl podle počtu odpovědí driblink s míčem.

Volejbal

V oblasti volejbalu hodnotili žáci své pohybové dovednosti u prvků podání ve volejbalu, příjem míče prsty, příjem míče bagrem a přihrávka prsty. Nejčastěji žáci odpovídali, že oblast volejbalu zvládají s drobnými nedostatky (51,6 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (2,2 %). Prvky, které žáci zvládají nejlépe, byly podle počtu odpovědí příjem míče prsty a přihrávka prsty.

Plavání

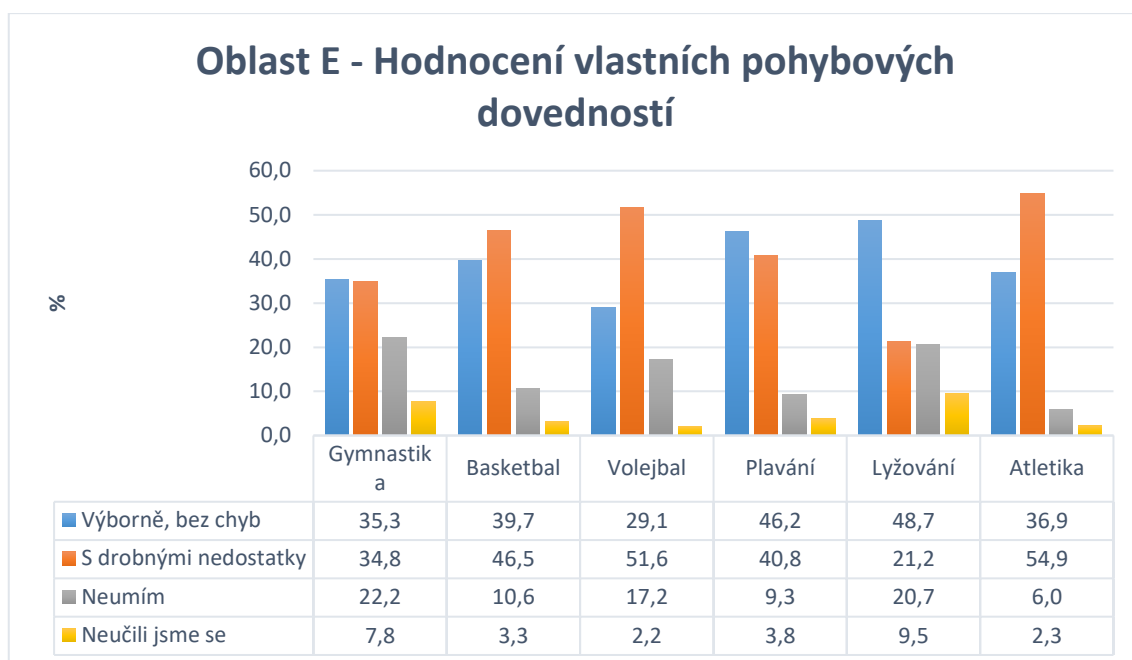
V oblasti plavání hodnotili žáci své pohybové dovednosti u prvků skok do vody, plavání prsa, plavání kraul a záchrana tonoucího. Nejčastěji žáci odpovídali, že oblast plavání zvládají výborně, bez chyb (46,2 %) a naopak nejmenší procentu žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (3,8 %). Prvkem, který žáci zvládají nejlépe, byl podle počtu odpovědí skok do vody.

Lyžování

V oblasti lyžování hodnotili žáci své pohybové dovednosti u prvků lyžařský běh, oblouky na lyžích, plužení a brzdění na lyžích. Nejčastěji žáci odpovídali, že oblast lyžování zvládají výborně bez chyb (48,7 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (9,5 %). Prvkem, který žáci zvládají nejlépe, bylo podle počtu odpovědí brzdění na lyžích.

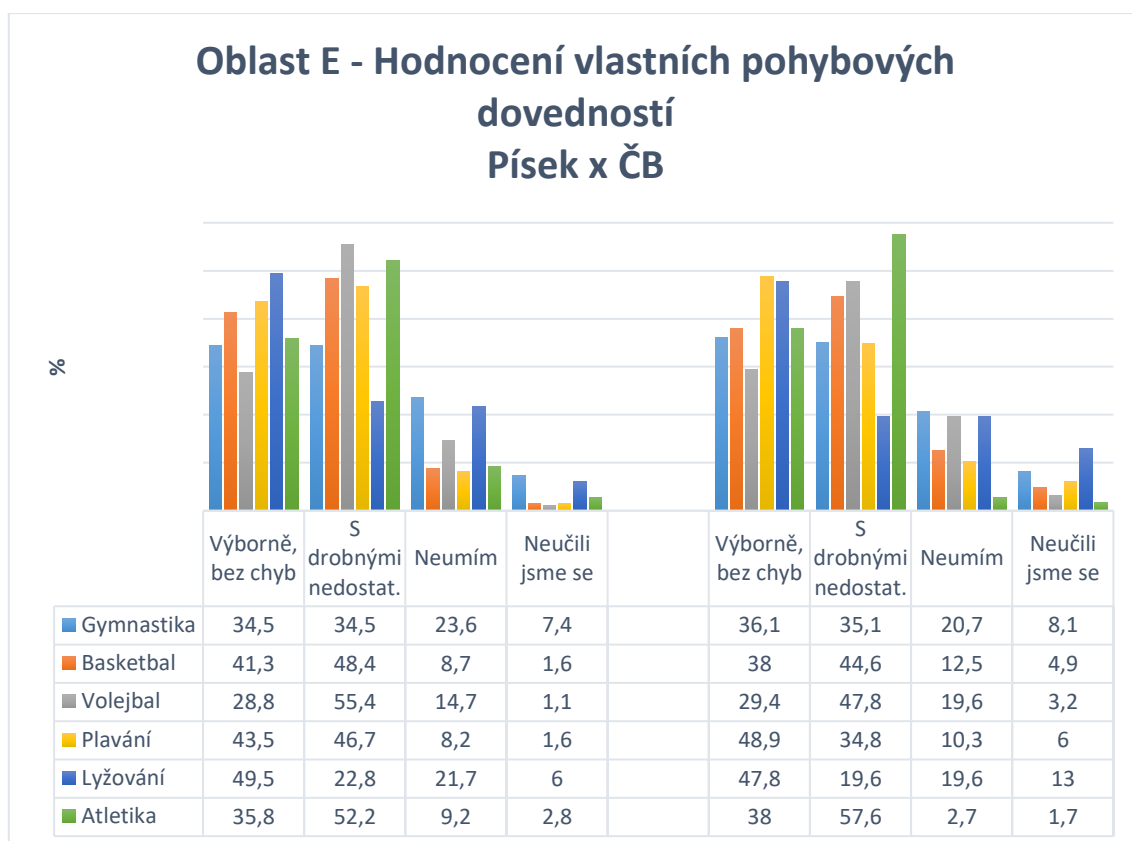
Atletika

V oblasti atletiky hodnotili žáci své pohybové dovednosti u prvků nízký start ve sprintu, skok daleký, vrh koulí a štafeta. Nejčastěji žáci odpovídali, že oblast atletiky zvládají s drobnými nedostatky (54,9 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (2,3 %). Prvky, které žáci zvládají nejlépe, byly podle počtu odpovědí nízký start ve sprintu a štafeta.

Graf č. 9 – Procentuální odpovědi žáků v oblasti E – Hodnocení vlastních pohybových dovedností

V grafu č. 9 můžeme vidět, že v oblasti gymnastiky, plavání a lyžování žáci nejčastěji odpovídali, že tyto dovednosti zvládají výborně, bez chyb. V oblasti basketbalu, volejbalu a atletiky nejčastěji odpovídali, že tyto dovednosti zvládají s drobnými nedostatky. Pozitivem je, že nejméně odpovídali žáci stupněm hodnocení neučili jsme se, a můžeme předpokládat, že se jednotlivé pohybové dovednosti na základních školách vyučují.

Graf č. 10 – Procentuální odpovědi žáků v jednotlivých městech v oblasti E – Hodnocení vlastních pohybových vědomostí

V grafu č. 10 můžeme vidět, že podle odpovědí žáků zvládají jednotlivé pohybové dovednosti o něco lépe žáci z Českých Budějovic. U čtyř ze šesti oblastí měli vyšší procentuální odpověď na stupni hodnocení výborně, bez chyb.

Souhrn:

V oblasti E – Hodnocení vlastních pohybových dovedností žáci nejčastěji odpovídali tak, že jednotlivé dovednosti zvládají výborně, bez chyb a s drobnými nedostatky. Jednoznačně nejméně odpovídali tak, že se jednotlivé dovednosti neučili, což považujeme za pozitivum vzhledem ke zřejmě správně vypracovaným a dodržovaným tematickým plánům. Na základě odpovědí žáků zvládají nejlépe plavání a lyžování. Dá se předpokládat, že tyto dovednosti jsou to z toho důvodu, že patří ke všeobecným sportovním aktivitám, které žáci často vykonávají ve svém volném čase. Jednotlivé pohybové dovednosti zvládají na základě odpovědí žáků lépe žáci z Českých Budějovic.

4.1.6 Oblast F – Hodnocení vlastních vědomostí

V oblasti F žáci hodnotili vlastní vědomosti v oblasti protahování a posilování, basketbalu, volejbalu, florbalu, první pomoci a oslabení a historie a vlivu sportu na lidské tělo. Žáci měli možnost vybírat ze čtyř stupňů hodnocení, které zněly:

- Výborně, bez chyb
- S drobnými nedostatky
- Neumím
- Neučili jsme se

Protahování a posilování

V oblasti protahování a posilování hodnotili žáci vlastní vědomosti u zásad rozcvičení, protahovacích cvičení a posilovacích cvičení. Nejčastěji žáci odpovídali, že v oblasti posilování a protahování mají vědomosti na stupni hodnocení výborně, bez chyb (54,7 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (0 %). Největší vědomosti mají žáci podle počtu odpovědí u protahovacích cvičení.

Basketbal

V oblasti basketbalu hodnotili žáci vlastní vědomosti u pravidel basketbalu a rozhodování v basketbalu. Nejčastěji žáci odpovídali, že v oblasti basketbalu mají vědomosti na stupni hodnocení s drobnými nedostatky (48,4 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (5,5 %). U obou vědomostí mají žáci znalosti na totožné úrovni.

Volejbal

V oblasti volejbalu hodnotili žáci vlastní vědomosti u pravidel volejbalu a rozhodování ve volejbalu. Nejčastěji žáci odpovídali, že v oblasti volejbalu mají vědomosti na stupni hodnocení neumím (37,5 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (8,2 %). U obou vědomostí mají žáci znalosti na totožné úrovni.

Florbal

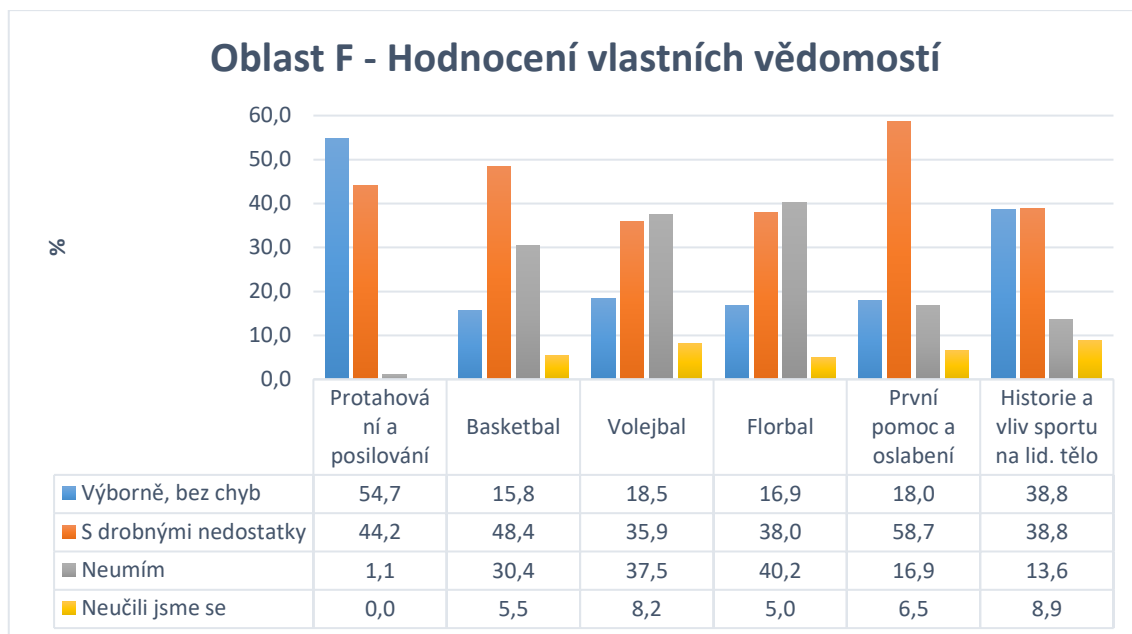
V oblasti florbalu hodnotili žáci vlastní vědomosti u pravidel florbalu a rozhodování ve florbalu. Nejčastěji žáci odpovídali, že v oblasti florbalu mají vědomosti na stupni hodnocení neumím (40,2 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm hodnocení neučili jsme se (5 %). Větší znalosti mají žáci u vědomostí týkajících se pravidel florbalu.

První pomoc a oslabení

V oblasti první pomoci hodnotili žáci vlastní vědomosti u poskytování první pomoci a kompenzace oslabení. Nejčastěji žáci odpovídali, že v oblasti první pomoci a oslabení mají vědomosti na stupni hodnocení s drobnými nedostatky (58,7 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm neučili jsme se (6,5 %). Větší znalosti mají žáci u vědomostí týkajících se poskytnutí první pomoci.

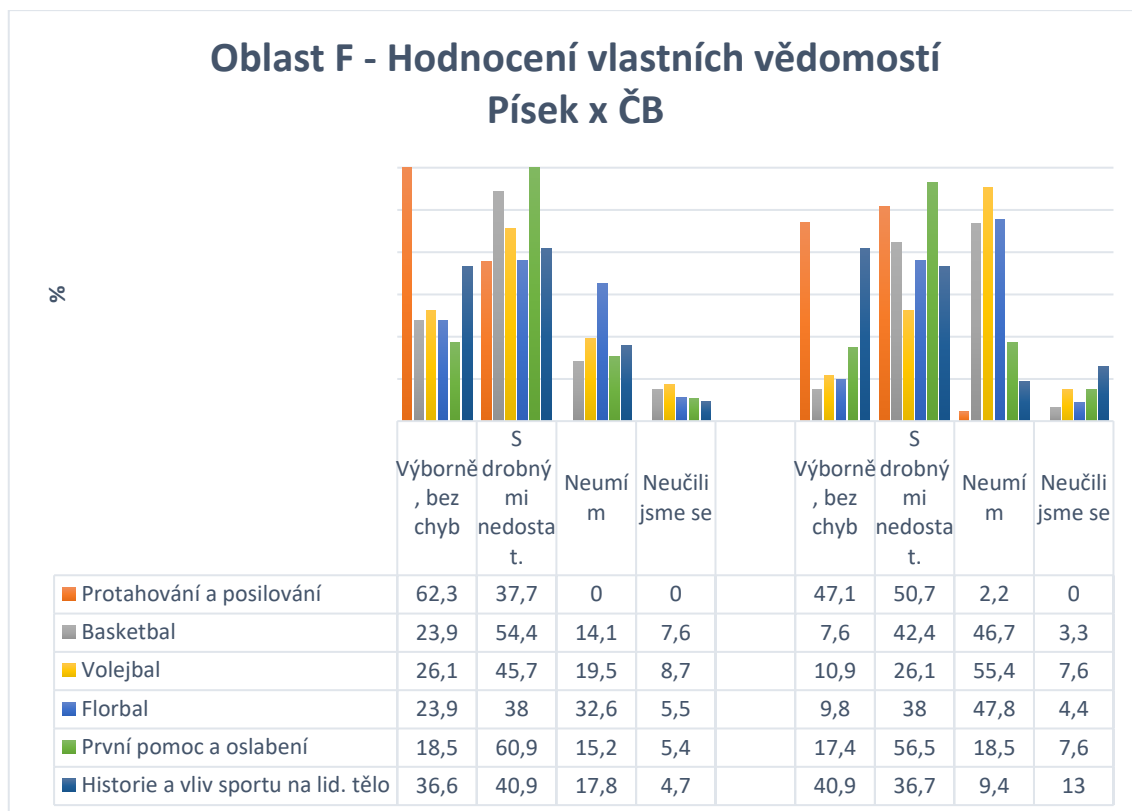
Historie a vliv sportu na lidské tělo

V oblasti historie a vlivu sportu na lidské tělo hodnotili žáci vlastní vědomosti u historie a úspěchů ve sportu, vlivu sportu na vzhled, vlivu sportu na kondici, vlivu sportu na zdraví, zásad zdravého životního stylu a zásad účinného pohybového režimu. Nejčastěji žáci odpovídali, že v oblasti historie a vlivu sportu na lidské tělo mají vědomosti na stupních hodnocení výborně, bez chyb a s drobnými nedostatky (38,8 %) a naopak nejmenší procento žáků odpovídalo stupněm neučili jsme se (8,9 %). Největší vědomosti mají žáci podle počtu odpovědí u vlivu sportu na zdraví.

Graf č. 11 – Procentuální odpovědi žáků v oblasti F – Hodnocení vlastních vědomostí

V grafu č. 11 můžeme vidět, že podle odpovědí žáků mají největší vědomosti v oblasti protahování a posilování a následně v historii a vlivu sportu na lidské tělo, a naopak nejslabší vědomosti mají v oblasti basketbalu. Stejně tak jako v oblasti E je i zde pozitivem fakt, že nejméně odpovídali žáci stupněm hodnocení neučili jsme se, a dá se předpokládat, že žáci ve škole probírají danou problematiku.

Graf č. 12 – Procentuální odpovědi žáků v jednotlivých městech v oblasti F – Hodnocení vlastních vědomostí

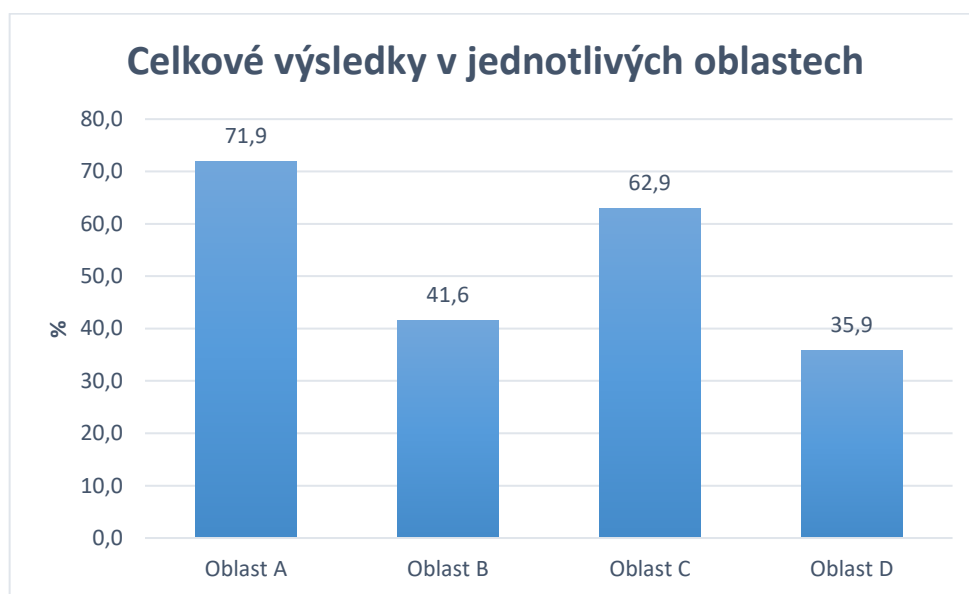
V grafu č. 12 můžeme vidět, že podle odpovědí žáků mají vědomosti v jednotlivých oblastech o něco lepší žáci z Písku. U pěti ze šesti oblastí měli vyšší procentuální odpověď na stupni hodnocení výborně, bez chyb. U čtyř z těchto oblastí to bylo dokonce o více než 10 %.

Souhrn:

V oblasti F – Hodnocení vlastních vědomostí žáci nejčastěji odpovídali tak, že v jednotlivých vědomostech mají znalosti na stupni hodnocení s drobnými nedostatky. Jednoznačně nejméně odpovídali žáci stupněm hodnocení neučili jsme se, což považujeme za pozitivum vzhledem k zřejmě správně vypracovaným a dodržovaným tematickým plánům. Na základě odpovědí žáků mají největší vědomosti v oblasti protahování a posilování a historii a vlivu sportu na lidské tělo. Mezi jednotlivými městy mají podle počtu odpovědí lepší vědomosti žáci z Písku.

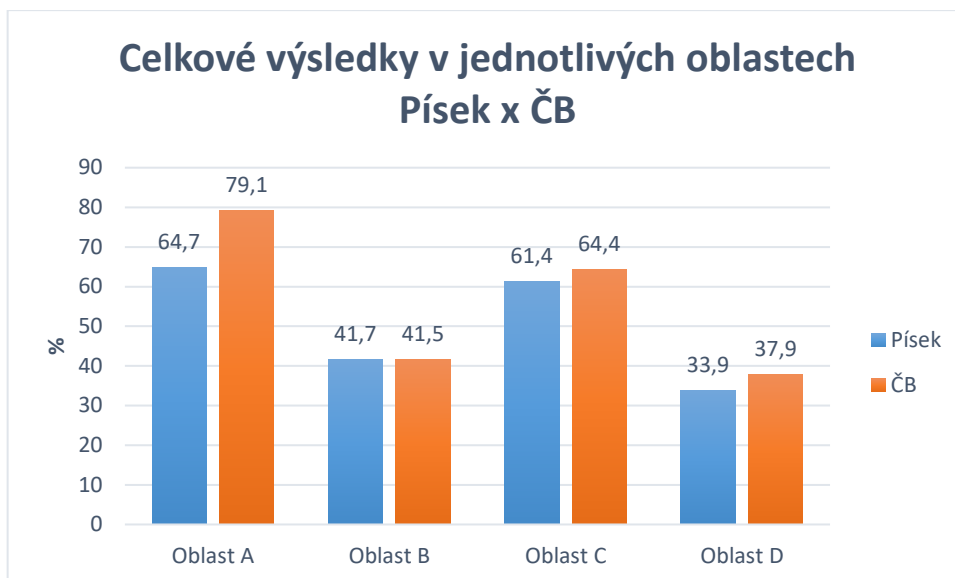
4.1.7 Celkové výsledky žáků v plnění standardů pro základní vzdělávání v tělesné výchově

Níže můžeme vidět porovnání výsledků správných odpovědí žáků v oblastech A – Činnosti ovlivňující zdraví, B – Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností, C – Činnosti podporující pohybové učení a D – Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova.

Graf č. 13 – Celková úspěšnost správných odpovědí v oblastech A, B, C a D

V grafu č. 13 můžeme vidět, že největší vědomosti mají žáci v oblasti A, následně v oblasti C, B a nejslabší vědomosti mají žáci v oblasti D. Ve dvou ze čtyř oblastí žáci nedokázali správně odpovídat ani z 50 %, ale ani v oblasti A a C nedosahovali příliš vysoké úspěšnosti správných odpovědí (nedosáhli na 75%).

Graf č. 14 – Porovnání celkových výsledků správných odpovědí v Písku a Českých Budějovicích v oblastech A, B, C a D

V grafu č. 14 můžeme vidět, že celkově se v úspěšnosti správných odpovědí vedlo o něco lépe žákům z Českých Budějovic. V oblasti A byl rozdíl vyšší než 10 %. V oblasti C a D byl rozdíl nižší než 5 % a v oblasti B odpovídali úspěšněji žáci z Písku, ale pouze o 0,2 %.

Souhrn:

Porovnání celkové úspěšnosti odpovědí v oblastech A, B, C a D ukázalo, že největší znalosti mají žáci v oblasti A – Činnosti ovlivňující zdraví, a naopak nejslabší znalosti mají v oblasti D – Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova. U oblasti D jsme však již uváděli, že zde je úspěšnost správných odpovědí zkreslená faktem, že pokud žáci netrpí oslabením, tak jejich odpověď byla automaticky záporná. Mezi jednotlivými městy se o něco lépe vedlo žákům z Českých Budějovic, ale vyjma oblasti A, byla procentuální úspěšnost na podobné úrovni. Celkově se však dá říci, že žáci mají znalosti týkající se tělesné výchovy na slabé úrovni. U dvou ze čtyř oblastí nedokázali žáci úspěšně odpovědět ani z 50 %, a ani u jedné oblasti žáci nedokázali správně odpovídat alespoň ze tří čtvrtin.

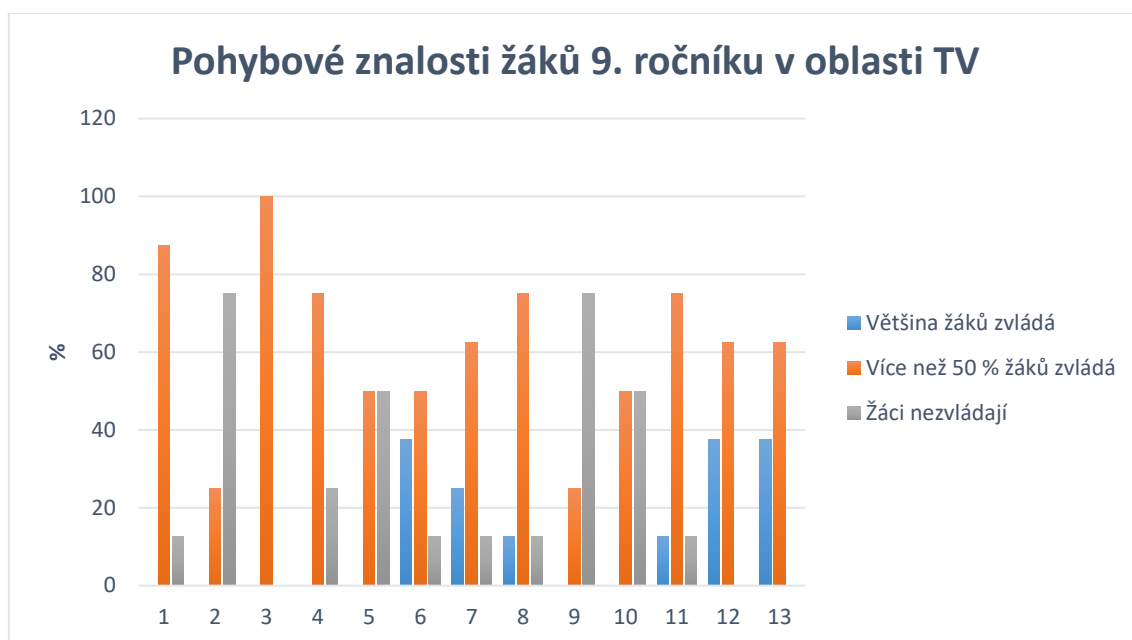
4.2 Hodnocení plnění standardů žáky podle učitelů TV

Anonymní dotazník pro učitele tělesné výchovy základních škol zjišťuje stav znalostí žáků 9. ročníku v tělesné výchově. Dotazník ověřuje znalosti, dovednosti a postoje žáků navržené do RVP ZV.

4.2.1 Znalosti žáků v oblasti TV

Otázky, týkající se znalostí žáků v oblasti TV:

1. *Žák pravidelně sleduje své denní pohybové aktivity (PA).*
2. *Pravidelně zařazuje cvičení kompenzující jeho oslabení a jednostrannou zátěž.*
3. *Pravidelně zařazuje do svého pohybového režimu aerobní pohybové činnosti.*
4. *Pravidelně sleduje výsledky své tělesné zdatnosti v kondičních testech a usiluje o jejich zlepšení.*
5. *Upraví si svůj pohybový režim s pomocí konkrétní nabídky rozvojových programů a zdůvodní výběr programu.*
6. *Zvolí vhodnou výstroj a výzbroj pro danou pohybovou činnost a zdůvodní její použití.*
7. *Vybere a použije vhodné cviky k zahřátí svalů nutných pro danou PA.*
8. *Ukončí PA protažením a kompenzačním cvičením zatížených svalových skupin.*
9. *Vysvětlí vliv užívání podpůrných látek a jiných škodlivin na zdraví a pohybový výkon.*
10. *Z ověřených zdrojů vyhledá údaje o znečištění ovzduší a určí, zda je nutné omezit PA.*
11. *Vyhodnotí PA vzhledem k aktuálním podmínkám a aplikuje obecné zásady bezpečnosti.*
12. *Přizpůsobí PA svým schopnostem a možnostem (volí obtížnost cvičení, velikost zátěže).*
13. *Vybere a použije výstroj a výzbroj odpovídající danému sportu a konkrétním podmínkám.*

Graf č. 15 – Hodnocení pohybových znalostí žáků 9. ročníku v oblasti TV podle učitelů

V grafu č. 15 můžeme vidět, že učitelé nejčastěji uváděli, že pohybové znalosti zvládá více než 50 % žáků 9. ročníku. Podle učitelů mají žáci největší pohybové znalosti ve zvolení vhodné výzbroje a výstroje, přizpůsobení pohybové aktivity svým schopnostem a zahřátí a protahování svalových skupin. Naopak nejslabší znalosti mají v kompenzačních cvičeních, dopingu, bezpečnosti při sportování a úpravě vlastního pohybového režimu.

4.2.2 Dovednosti žáků v oblasti TV

Otázky, týkající se dovedností žáků v oblasti TV:

14G. Zvládá pohybové dovednosti v atletice (definované v ŠVP jako základní učivo v rámci svých možností.

14A. Zvládá pohybové dovednosti v gymnastice (definované v ŠVP jako základní učivo) v rámci svých možností.

14SH. Zvládá pohybové dovednosti ve sportovních hrách (definované v ŠVP jako základní učivo) v rámci svých.

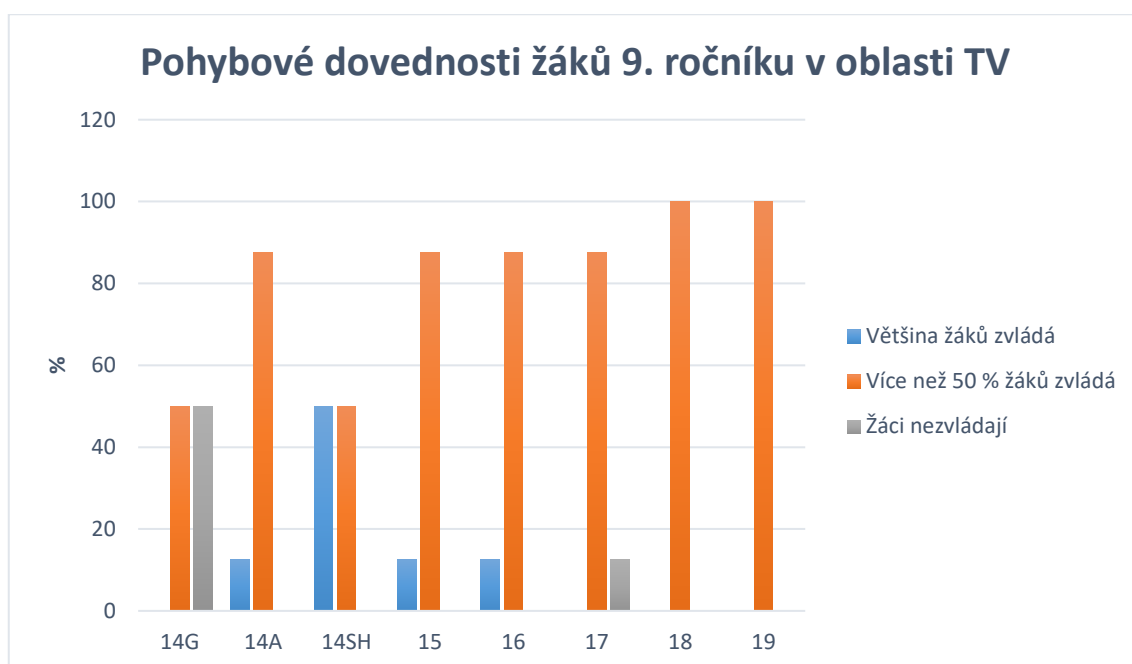
15. Rozumí základní sportovní terminologii, uplatňuje pravidla sportů a správně reaguje na gesta rozhodčího.

16. Uvede a vysvětlí různé role ve sportovním družstvu.

17. Zvolí taktiku hry a dodržuje ji.

18. Poznává chybu postavení, pohybu, činnosti – uvede, jak má vypadat správné provedení.

19. Zhodnotí pohybovou činnost spolužáka i svou vlastní.

Graf č. 16 – Hodnocení pohybových dovedností žáků 9. ročníku v oblasti TV podle učitelů

V grafu č. 16 můžeme vidět, že učitelé nejčastěji uváděli, že pohybové dovednosti zvládá více než 50 % žáků. Nejlepší pohybové dovednosti mají žáci podle učitelů ve sportovních hrách, a naopak nejslabší v gymnastice, kde 50 % žáků učivo nezvládá.

4.2.3 Postoje žáků v oblasti TV

Otázky, týkající se postojů žáků v oblasti TV:

20. Demonstruje a aplikuje dříve osvojenou činnosti na základě pokynů, textu nebo grafických podkladů.

21. Vhodně reaguje na pokyny, povely i nonverbální signály rozhodčího.

22. Sleduje a interpretuje informace o PA uváděné v médiích a diskutuje o nich.

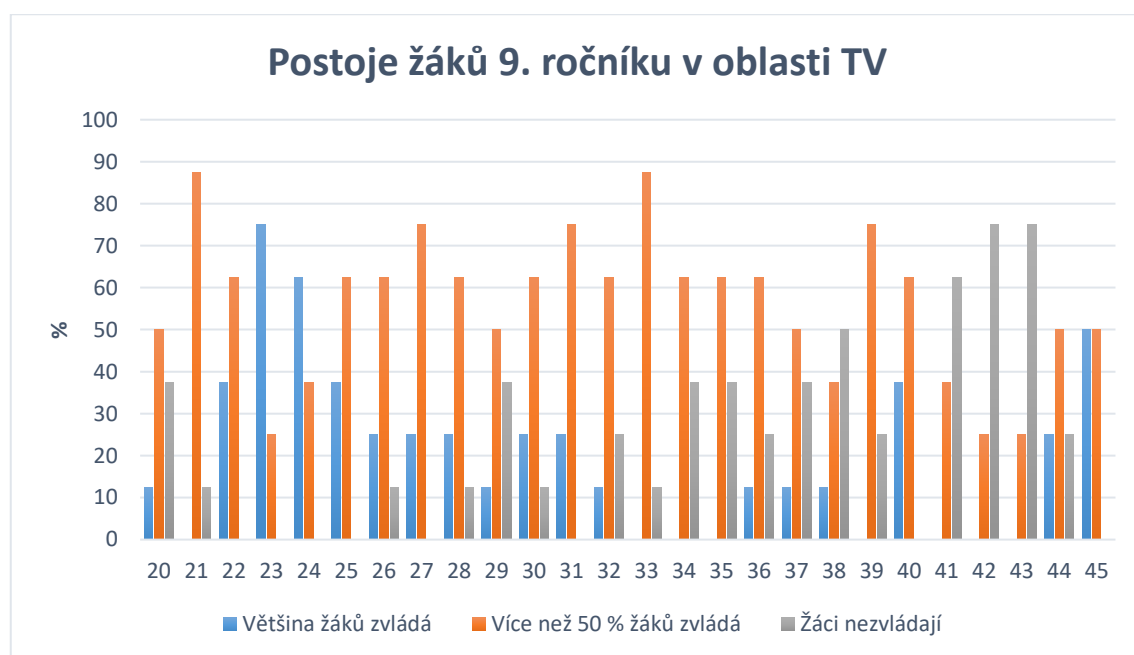
23. *Uvědoměle jedná podle principů fair play, rozpozná negativní projevy a adekvátně reaguje.*
24. *Prokazuje pozitivní přístup k handicapovaným, méně zdatným spolužákům, osobám op. pohlaví.*
25. *Rozpozná jednání poškozující nejbližší prostředí a svým chováním směřuje k jeho eliminaci.*
26. *Aktivně koordinuje činnosti se členy družstva před PA i v jejím průběhu.*
27. *Provádí v průběhu týmové PA korekce svého jednání vzhledem ke společnému cíli.*
28. *Vyjádří osobní názor na průběh PA a zhodnotí průběh/výsledek činnosti.*
29. *Rozlišuje mezi právy a povinnostmi hráče, rozhodčího, organizátora a diváka.*
30. *Naplnuje pravidla her, respektuje rozhodčího, patřičně reaguje a podřizuje se pokynům.*
31. *Vyžaduje dodržování pravidel při rozhodování her.*
32. *Respektuje probíhající sportovní zápolení a v roli diváka do něj nezasahuje.*
33. *Změří nebo jinak kvantifikuje určené sportovní výkony prováděné ve shodě s pravidly.*
34. *Zaznamenává sledované údaje o pohybových činnostech, popisuje jejich změny a vývoj.*
35. *Vyhodnocuje zaznamenané údaje o pohybových činnostech, popisuje jejich změny, vývoj.*
36. *Zapojuje se do přípravy a realizace třídní nebo školní PA.*
37. *Spolurozhoduje sportovní zápolení a nese tak dílčí odpovědnost za úspěšnou realizaci sportovní akce.*
38. *Zpracovává hodnoty dosažených výsledků spolužáků v rámci školních PA.*
39. *Srozumitelně prezentuje naměřené výkony své PA, diskutuje o jejich kvalitě a vývoji.*
40. *Sleduje v médiích měřitelné výsledky sportovních činností a s určitým záměrem je prezentuje.*
41. *Má znalosti o častých zdravotních oslabeních (podpůrně pohyb. aparátu, dýchacích obtížích, ...).*

42. Zná cviky eliminující oslabení.

43. Ví, které činnosti jsou vzhledem k oslabení nevhodné.

44. Umí poskytnout první pomoc.

45. Má zájem o TV i sport ve volném čase.

Graf č. 17 – Hodnocení postojů žáků 9. ročníku v oblasti TV podle učitelů

V grafu č. 17 můžeme vidět, že učitelé nejčastěji uváděli, že postoje v oblasti TV zvládá více než 50 % žáků. Nejlepší postoje v TV mají žáci ohledně fair play, pozitivního přístupu ke slabším jedincům a zájmu o sport ve volném čase. Naopak nejslabší jsou u oslabení a zaznamenávání či vyhodnocování výsledků.

Souhrn:

Po vyhodnocení výsledků z dotazníku určeného pro učitele jsme zjistili, že žáci mají nejslabší znalosti týkající se oslabení a dopingu, což odpovídá i výsledkům z dotazníkové šetření určeného žákům. Naopak nejlépe si žáci vedou v oblasti fair play a pozitivního přístupu ke slabším jedincům. Znepokojivý je fakt, že v pohybových dovednostech žáci výrazně zaostávají v gymnastice. Naopak pozitivem je, že žáci

zvládají zařadit vhodné cviky k zahřátí a protažení svalových skupin. V celkovém měřítku učitelé uváděli, že jak znalosti, dovednosti i postoje zvládá více než 50 % žáků, což považujeme za pozitivní. Je však důležité zdůraznit, že tyto výsledky jsou pouze orientační vzhledem k nízkému počtu vzorků dotazníkového šetření.

5 DISKUSE

Vymezení základních znalostí, pohybových, organizačních dovedností a postojů k tělesné výchově v podobě standardů, indikátorů a ilustračních úloh je v současném vzdělávacím systému velmi žádoucí. Obnova a standardizace systému vzdělávání by měla zvýšit jeho kvalitu na úroveň ostatních zemí. Je důležité, aby učitelé tělesné výchovy směřovali k daným cílům ŠVP a řádně je plnili (Fialová et al., 2014).

Naším cílem bylo za pomoci dotazníkového šetření zjistit a následně analyzovat plnění cílů školní tělesné výchovy u absolventů základních škol. K tomuto zjištění jsme měli k dispozici dva druhy dotazníků. Jeden dotazník byl určený žákům a druhý učitelům TV. Dotazník určený žákům obsahoval na základě navržených indikátorů a ilustračních úloh čtyři subškály a dále zjišťoval úroveň pohybových dovedností a teoretických znalostí pomocí dvou subškál. Dotazník určený učitelům TV obsahoval celkem 45 otázek a rozděloval se na tři části, kterými byly pohybové znalosti (13 otázek), pohybové dovednosti (6 otázek) a postoje žáků v oblasti TV (26 otázek). Toto šetření jsme prováděli na čtyřech základních školách v Písku a čtyř základních školách v Českých Budějovicích. V obou městech dotazníky vyplnilo sedmdesát žáků.

Při předávání vyplněných dotazníků od učitelů jsme byli upozorňováni, že v dotaznících jsou často nevyplněné otázky, a to i přes to, že učitelé na žáky apelovali, aby se snažili otázky pečlivě vyplňovat. Po vlastní zkušenosti a následné konzultaci s učiteli jsme dospěli k závěru, že nezodpovězené otázky jsou jednoduše řečeno otázky, na které žáci neznají odpověď a nemohli tak otázku vyplnit. Takto, to i prezentovali samotní žáci během vyplňování dotazníku, který byl poměrně obsáhlý, a nebylo tak možné přemýšlet dlouhodobě nad každou otázkou.

Výzkumy výuky ukazují, že učitelé s dlouholetou praxí považují za dostatečné, když látku zvládne v průměru 83 % žáků (Kašparová, Starý & Šumavská, 2011). Výsledky našeho šetření však již od začátku vyhodnocování dotazníků naznačovaly, že těchto procent budou žáci dosahovat pouze u jednotlivých otázek, ale ne však u procentuální úspěšnosti v jednotlivých oblastech, které jsou pro nás neobjektivnější. V oblasti A – Činnosti ovlivňující zdraví, žáci dokázali nejlépe odpovídat na otázky týkající se běžných pohybových aktivit, výstroje či výzbroje a bezpečnosti a hygieny při sportování. U těchto otázek žáci dokázali odpovídat z procentuální úspěšností přes 80 %,

ovšem v této oblasti žáci naopak měli výrazné nedostatky v otázce týkající se dopingu, kde dosáhli úspěšnosti pouze 37,3 %. Celková úspěšnost odpovědí v této oblasti byla 71,9 %. Oblast B – Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností obsahovala pouze dvě otázky, a proto není zcela objektivní v této oblasti vyhodnocovat konkrétní závěry. Nicméně fakt, že v této oblasti měli žáci úspěšnost pouze 41,6 % poukazuje na špatné znalosti týkající se této oblasti. V oblasti C – Činnosti podporující pohybové učení dokázali žáci odpovědět u otázek zabývajících se škodlivými vlivy jednotlivých sportů na životní prostředí a prohřešky a jejich následnými tresty na více než výše zmiňovaných 83 %, ovšem u ostatních otázek byla úspěšnost správných odpovědí z velké části výrazně nižší. Největší problémy měli žáci s odvozením výkonů na základě tabulek. Celkově dokázali v této oblasti správně odpovídat z 62,9 %. Oblast D – Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova obsahovala pět otázek, přičemž však tři otázky byly zaměřeny přímo na oslabení žáka a jejich následné vyrovnávání či příčiny. U těchto otázek tedy žáci nemohli odpovídat správně v případě, že oslabením netrpí. Další dvě otázky se týkaly vhodných či nevhodných cvičení pro jednotlivá oslabení ve všeobecném měřítku. U prvních tří otázek jsme dosahovali úspěšnosti odpovědí pod 20 %. Je však otázkou, zda žáci oslabením netrpí nebo o něm pouze nevědí, popřípadě neřeší svůj zdravotní stav. U dalších dvou otázek žáci dosahovali úspěšnosti přes 65 %. Celková úspěšnost v této oblasti byla 35,9 %. Pokud uděláme průměr z úspěšnosti správných odpovědí ze všech čtyř výše uvedených subškál, tak získáme číslo 53,1 %, což je bezmála o 30 % méně, než procento úspěšnosti, které považují učitelé s dlouholetou praxí za dostačující.

Po vyhodnocení oblasti E a F, kde jsme zjišťovali hodnocení vlastních pohybových dovedností a hodnocení vlastních vědomostí jsme zjistili, že žáci si o sobě myslí, že tyto oblasti zvládají nejčastěji na stupni hodnocení *výborně, bez chyb* či *s drobnými nedostatky*. V oblasti E, podle odpovědí žáků zvládají nejlépe lyžování (48,7 %) a naopak nejméně zdatní jsou ve volejbale (29,1 %). Důvodem vyššího procenta u lyžování může být fakt, že žáci prochází povinným lyžařským výcvikem v 7. třídě ZŠ a dále také tím, že lyžování je velmi oblíbená sportovní činnost, kterou rodiny spojují s dovolenou. Malé procento u volejbalu by odpovídalo obtížnosti tohoto sportu. V oblasti F si žáci myslí, že mají největší vědomosti v protahování a posilování (54,7 %) a naopak nejslabší vědomosti mají o basketbale (15,8 %) a dalších sportovních hrách. Fakt, že žáci považují své vědomosti za zvládnuté v oblasti protahování a posilování je velmi důležitý, neboť tyto dvě dovednosti jsou důležité pro jakoukoliv sportovní aktivitu. Naopak

nepříznivé je, že žáci dle svého názoru mají velmi špatné vědomosti v rámci sportovních her. Co je vůbec nejvíce znepokojivé je však to, že pouze 18 % žáků zvládá na výborné úrovni první pomoc.

V porovnání zvládnutí pohybových dovedností a vědomostí z pohledu žáka oproti názorům jaké mají znalosti, dovednosti a postoje z pohledu učitele, se nám některé výsledky liší, ale jiné naopak učitelé potvrdili. Učitelé potvrdili, že žáci zvládají protahovací a posilovací cviky, ale také potvrdili, že mají nejvýraznější nedostatky ve znalostech týkající se dopingů a oslabení. Konfrontací mezi učiteli a žáky vzniká např. u pohybových dovedností, a to konkrétně u gymnastiky. Učitelé jsou názoru, že žáci mají v gymnastice výrazné nedostatky, ale naopak žáci uváděli, že 35,3 % žáků zvládá gymnastiku výborně, bez chyb.

Mezi jednotlivými městy si v celkovém měřítku vedli v úspěšnosti správných odpovědí lépe žáci z Českých Budějovic. Největší rozdíly jsou v oblasti A, kde měli žáci z Českých Budějovic úspěšnost vyšší u všech otázek. V dalších oblastech se úspěšnost srovnávala a jednalo se tedy o lepší úspěšnost u jednotlivých otázek nežli u celé oblasti.

V celkovém hodnocení nám dotazníkové šetření ukázalo nedostatečné znalosti, dovednosti a postoje v Tělesné výchově. Forma tohoto výzkumu sice není ideální vzhledem k tomu, že na samotné vyplňování dotazníků může mít vliv hned několik faktorů, ale při větším množství zkoumaných žáků může takovýto typ výzkumu poukázat na konkrétní problémy.

6 ZÁVĚR

Úkoly práce, kterými byli nastudování odborné literatury, sestavení dotazníků, zajištění výzkumných souborů, analýza plnění standardů a zpracování výsledků získaných dat byly splněny.

Cíl práce - podrobný rozbor plnění jednotlivých oblastí TV byl splněn, získaná data byla zpracována za pomoci programu Excel a výsledky byly následně přeneseny do přehledných grafů. U každé oblasti jsme popisovali výsledky a vědomosti žáků 9. ročníku u jednotlivých otázek, poté vyhodnotili výsledky na základě grafu a vytvořili souhrn u každé oblasti. Na závěr byly vyhodnoceny odpovědi učitelů o znalostech, dovednostech a postojů žáků 9. ročníku.

V diplomové práci byly položeny dvě výzkumné otázky:

1. Mají žáci na konci povinné školní docházky dostatečnou úroveň vědomostí, dovedností, pohybových schopností a postojů na základě navržených standardů pro TV?

Odpověď: Jak jsme již avizovali, tak učitelé s dlouholetou praxí považují za dostatečné, pokud žáci zvládají látku alespoň na 83 %. Z našich výsledků však můžeme konstatovat, že těchto výsledků žáci zdaleka nedosahují. Nejblíže k dostatečné úspěšnosti byli žáci v oblasti A – Činnosti ovlivňující zdraví, kde dosahovali úspěšnosti 71,9 %. Součet úspěšných odpovědí u všech čtyř subškál je však pouze 53,1 %. U výzkumné otázky 1 můžeme tedy konstatovat, že na základě našeho šetření žáci nemají na konci povinné školní docházky dostatečnou úroveň vědomostí, dovedností, pohybových schopností a postojů na základě navržených standardů pro TV.

2. Existují rozdíly v úrovni vědomostí, dovedností, pohybových schopností a postojů mezi žáky okresního města Písek a krajského města České Budějovice?

Odpověď: V celkovém měřítku se neprokázaly výrazné rozdíly ve vědomostech, dovednostech, pohybových schopnostech a postojích žáků z Písku a Českých Budějovic. Přestože v některých odpovědích prokázali lepší znalosti žáci z Českých Budějovic, tak celkový rozdíl ve výsledkové části nebyl tak výrazný.

Výše uvedené výsledky jsou alarmující pro všechny pedagogy, kteří toto povolání vykonávali, vykonávají nebo budou vykonávat. Především je nutno o této situaci

informovat budoucí pedagogy, kteří mohou vnést do tohoto povolání novou energii. Dle našeho názoru je třeba žákům během výuky tělesné výchovy vysvětlovat také teorii nežli pouze jednotlivé pohybové dovednosti. Teorie především nemusí být vysvětlována v učebně, ale přímo v tělocvičně během provádění jednotlivých cvičení. Dodržovat a správně si nastavit tematický plán a dbát na důležité detaily u jednotlivých oblastí je žádoucí. Především v oblasti Zdravotní TV jsou znalosti žáků na velmi špatné úrovni. Ovšem pokud bychom se právě na tuto oblast u žáků zaměřovali, tak mohou sami předcházet zdravotním oslabením.

Na základě těchto alarmujících výsledků může plynout několik doporučení pro učitele TV:

- Zlepšit přípravu a znalosti učitelů TV (celoživotní vzdělávání se, samostudium, zařazování nových poznatků).
- Soustředit se na důležitost teoretické části během výuky TV a nejlépe je aplikovat přímo v praxi (pravidla, názvosloví, životospráva, historie sportu atd.).
- Více se zaměřovat na problematické oblasti jako je Zdravotní TV, kde mají žáci výrazné nedostatky.
- Vystoupit ze stereotypu vyučování (přednášky od odborníků z jednotlivých oblastí, exkurze se sportovní tematikou, návštěva sportovních akcí).
- Vést žáky k samostatnosti a požadovat po nich vlastní iniciativu. Vést je tak ke sportu i mimo povinnou školní docházku.

Důležitým faktorem, který má možnost správně vést a motivovat děti (žáky) ke sportu je právě učitel TV. Motivace žáků je však velmi obtížná, neboť každý žák má jinou povahu a na každého platí jiný druh motivace. Je třeba být k žákům pozitivní a zdůrazňovat především přínosy sportovní aktivity pro lidské tělo. K tomu, aby se nám podařilo žáky motivovat je dle našeho názoru oživení výuky TV novými moderními metodami, které jsou nynější generaci blíže než metody z dob dřívějších. Na závěr bych chtěl zdůraznit, že toto povolání je velice důležité, a to právě z toho důvodu, že pokud žáky během jejich studií správně naladíme, tak z toho mohou těžit celý život.

POUŽITÁ LITERATURA

BYČKOVSKÝ, P. (2007). Standardy pro učitele odborných předmětů. In: Potřebujeme profesní standardy učitelů odborných předmětů a odborného výcviku? [online]. [cit. 2015-07-25]. Dostupné z:

[http://www.nuv.cz/uploads/TTnet/Konference_06_2007/2007_cerven_Byckovsky.p df](http://www.nuv.cz/uploads/TTnet/Konference_06_2007/2007_cerven_Byckovsky.pdf)

ČERVINKA, P. Případová studie dlouhodobého sledování změn ve vztahu dětí k pohybové aktivitě. Česká kinantropologie, 2015, roč. 19 č. 3, s. 53-61.

DOBŘÝ, L. & HENDL, J. (2007). Národní standardy tělesné výchovy v USA.

Metodický portál RVP. [online]. [cit. 2015-07-25]. Dostupné z:

<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/1564/narodni-standardy-telesne-vychovy-v-usa.html/>.

DVOŘÁK, D. & ZELENDOVÁ, E. (2013). Standardy vzdělávacích oborů základního vzdělávání: veřejné připomínkové řízení. Metodický portál: inspirace a zkušenosti učitelů [online]. [cit. 2015-07-11]. Dostupné z:

<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/17383/STANDARDY-VZDELAVACICH-OBORUZAKLADNIHO-VZDELAVANI---VEREJNE-PRIPOMINKOVE-RIZENI.html/>.

EURYDICE. (2009). Celostátní testování žáků v Evropě: Cíle, organizace a využití výsledků. Brusel: Education, Audiovisual and Culture Executive Agency.

EURYDICE. (2013). Tělesná výchova a sport ve školách v Evropě: Studie Eurydice. 1. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie.

FIALOVÁ, L. Aktuální témata didaktiky školní tělesné výchovy. Praha: Karolinum, 2010. ISBN: 978-80-246-1854-8.

FIALOVÁ, L., FLEMR, L., MARÁDOVÁ, E. & MUŽÍK, V. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví v současné škole. Praha: Karolinum, 2014, 226 s. ISBN: 978-80-246-2885-1.

FIALOVÁ, L., HOTOVÝ, A., KOPÁČOVÁ, J., MUŽÍK, V., TUPÝ, J., et al. Standardy pro základní vzdělávání: Tělesná výchova (Zdravotní tělesná výchova) [online]. 2013 [cit. 2016-06-06]. Dostupné z

<http://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=67504&view=9832>.

- HALBHEER, U. & REUSSER K. (2008). Outputsterung, Accountability, Educational Governance – Einführung in Geschichte, Begrifflichkeiten und Funktionen von Bildungsstandards. Beiträge zur Lehrerbildung, vol. 26, no. 3, p. 253-266.
- ICHPER•SD. (2012). International Standards for Physical Education and Sport for School Children. [online]. [cit. 2015-07-12]. Dostupné z: <http://www.ichpersd.org/index.php/standards/international-standards>.
- Informacije o preizkusu znanja za leto 2017 [online]. c2011 [cit. 2016-07-12]. Dostupné z: <http://www.ric.si/mma/2017%20Struktura%20NPZ%20spo%209%202016/2016061614262373/>.
- JANOŠKOVÁ, S., MARŠÁK, J. & PUMPR, V. (2012) Evaluation Standards of Chemistry: Reflection of New Standards of Primary Education. Scientia in educatione, 3(1), 19-28.
- KAŠPAROVÁ, J., STARÝ, K. & ŠUMAVSKÁ, G. Výukové strategie v praxi pilotních škol. Praha: NÚOV, 2011. 63 s. ISBN: 978-80-87063-42.
- Klíčové kompetence v základním vzdělávání. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2007. ISBN: 978-80-87000-07-6.
- KYRIACOU, CH. Klíčové dovednosti učitele. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-022-7.
- LINHART, J. (2007). Slovník cizích slov pro nové století: základní měnové jednotky, abecední seznam chemických prvků, jazykovědné pojmy: 30000 hesel. Litvínov: Dialog.
- MŠMT. (2013b). Hlavní směry strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Praha: MŠMT.
- MUŽÍK, V. Seminář pohybová gramotnost pro Senát. Pohybová gramotnost – Cíl školní tělesné výchovy. Brno: MU PdF, 2014. [online]. [cit. 2016-06-06]. Dostupné z: <http://kin-ball.cz/pohybova-gramotnost-cil-skolni-telesne-vychovy->.
- MUŽÍK, V., & VLČEK, P. Standardy základního vzdělávání v tělesné výchově. In Pohybové aktivity ve vědě a praxi, vědecká konference, Praha, 2013.

- NATIONAL ASSOCIATION FOR SPORT AND PHYSICAL EDUCATION. (2010). Shape of the nation report: Status of physical education in the USA. Reston, VA: National Association for Sport and Physical Education.
- ONG, F. (2009) Physical education framework for California public schools, kindergarten through grade twelve. Sacramento: California Dept. of Education.
- PALÁN, Z. Základy andragogiky. Praha: UJAK, 2002, 207 s.
- POTŮČEK, M. (2010). Veřejná politika. Upr., dopl. a aktualiz. vyd. v českém jazyce. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. 2016 [2016-06-06]. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/RVP_ZV_2016.pdf.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. 2017. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/41216/>.
- RUBÍN, L., SUCHOMEL, A. & KUPR, J. Aktuální možnosti hodnocení tělesné zdatnosti u jedinců školního věku. Česká kinantropologie, 2014, roč. 18, č. 1, s. 11-22.
- RYCHTECKÝ, A., & FIALOVÁ, L. Didaktika tělesné výchovy. 2. přepracované vydání. Praha: Karolinum, 2004. ISBN: 80-7184-659-7
- SLADKOVSKÁ, K. (2005). Rakouské vzdělávací standardy. [online]. [cit. 2016-0711]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/410/rakouske-vzdelavacistandardy.html/>
- SLAVÍK, J. Hodnocení v současné škole. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-262-9.
- ŠPORTNA VZGOJA: PREIZKUS ZNANJA (2009a). Državni izpitni center. [cit. 201607-12]. Dostupné z: <http://www.ric.si/mma/N091-621SVZ-3-1/2009061814304772/>.
- ŠPORTNA VZGOJA: PREIZKUS ZNANJA, NAVODILA ZA VREDNOTENJE (2009b). Državni izpitni center. [cit. 2016-07-12]. Dostupné z: <http://www.ric.si/mma/N091-621SVZ-3-2/2009061814311789/>.
- ŠTERCL. (2011). Evaluační standard a hodnocení žáků v uzlových bodech vzdělávací dráhy z hlediska APZŠ ČR: Setkání s řediteli Středočeského kraje. [PowerPoint slides].
- TRNA, J. (1996). Vzdělávací standardy pro základní a střední školy. Pedagogika, 46(4), 349-353.

TRNA, J. (2004). Evaluační standardy ve fyzikálním vzdělávání. In: Kompetence a standardy ve fyzikálním vzdělávání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

VAŠÍČKOVÁ, J. Pohybová gramotnost v České republice. 1. vyd. Olomouc: UP, 2016. ISBN: 978-80-244-4883-1.

VESELÝ, A., & NEKOLA, M. Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-86429-75-5.

VILÍMOVÁ, V. (2009). Didaktika tělesné výchovy. Vyd. 2. přeprac. Brno: Masarykova univerzita.

WHITEHEAD, M. (a) The Concept of Physical Literacy. EJPE, 2001, vol. 6, p. 127138.

WHITEHEAD, M. Physical literacy throughout the lifecourse. London, UK: Routledge, 2010b, 225 p. ISBN: 0-203-88190-7.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Dotazník k ověření standardů vědomostí a dovedností v tělesné výchově pro žáky 9. ročníku ZŠ.

Cílem tohoto dotazníku je ověřit standardy vědomostí a dovedností v tělesné výchově. Dotazník vychází z materiálu MŠMT ČR a je určen absolventům 9. tříd. Prosíme o zodpovědné vyplnění. Výsledky jsou anonymní a poslouží výzkumným účelům.

Prof. Ludmila Fialová, FTVS UK Praha

A. Činnosti ovlivňující zdraví

1. Vymenuj své běžné denní pohybové aktivity a urči, které z nich mohou rozvíjet tvou zdatnost a proč.

Aktivita	rozvíjí zdatnost	proč
a. _____	_____	_____
b. _____	_____	_____
c. _____	_____	_____
d. _____	_____	_____
e. _____	_____	_____

2. Vyber 2 nejhodnější sporty pro kondiční pohybovou přípravu a doplň v tabulce jejich doporučenou frekvenci, intenzitu a délku trvání.

Obsah	frekvence	intenzita	doba trvání
	počet opakování/týden	nízká – střední – vysoká	počet minut
minigolf			
posilování			
turistika			
procházky se psem			
jízda na kole			

3. Vysvětli význam odpovídající výstroje a výzbroje pro rekreační lední hokej – uveď příklad.

Část výstroje	Význam
a. _____	_____
b. _____	_____
c. _____	_____
d. _____	_____

4. Vysvětli co je doping, uveď 2 příklady a důsledky jeho dlouhodobého užívání.

Příklad dopingu	Vliv na	důsledky dlouhodobého užívání
a. _____	_____	_____
b. _____	_____	_____

5. Vysvětli, proč je nevhodné sportovat venku při znečištěném ovzduší.

6. Vyškrtej činnosti, které nejsou při plaveckém výcviku vhodné z hlediska bezpečnosti a hygieny:

- plavání s deskou
- držení kamaráda pod vodou
- zahájení výcviku bez osprchování
- vyměšování tekutin do vody (sliny, moč)
- skoky do vody ze strany bazénu
- dechová cvičení u okraje bazénu
- vodní gymnastika
- nošení plavecké čepice a brýlí

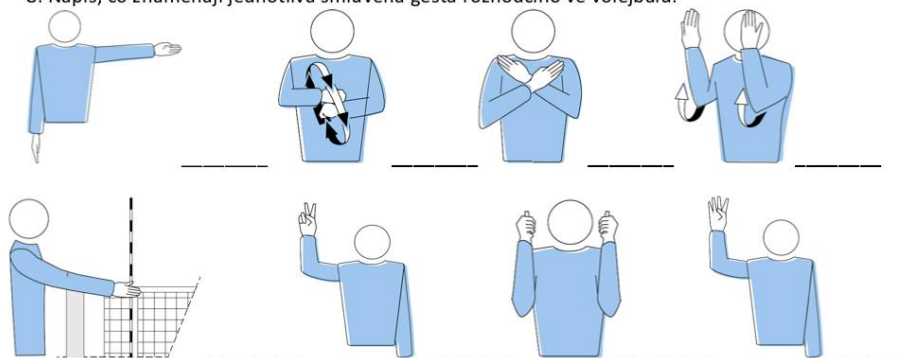
7. Podívej se na obrázek cyklistů z olympijských her v roce 1896 a uveď 3 prvky vybavení kola a cyklisty, které jsou z hlediska bezpečnosti jízdy v dnešní době vyžadovány zákonem pro cyklisty do 18 let a které nejsou na obrázku.

- a. _____
- b. _____
- c. _____

B. Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

8. Napiš, co znamenají jednotlivá smluvená gesta rozhodčího ve volejbalu.

9. Popiš 3 nejčastější chyby při střelbě na koš z místa.

a. _____ b. _____ c. _____
(Předved' a slovně popiš správný odraz a přeskok skrčkou přes kozu.)

C. Činnosti podporující pohybové učení

10. Uveď a správně pojmenuj tři příklady porušení pravidel ve fotbale a vysvětli, kdy k nim dochází.

Porušení pravidel

Kdy k němu dochází

a. _____
b. _____
c. _____

11. Uveď úspěch některého českého sportovce (českého sportovního týmu) z nedávné doby a porovnej jeho (jejich) výkon a umístění v soutěži s dřívějšími (historickými) výsledky v tomto odvětví sportu.

Úspěch _____
Historické porovnání _____

12. Uveď 3 příklady špatné spolupráce v družstvu, které znevýhodňují některého člena družstva, navrhní řešení pro jejich odstranění

Chybná spolupráce

Náprava/ Způsob řešení

a. _____
b. _____
c. _____

13. Podle svého uvážení přiřaď následujícím sportům pořadové číslo podle míry rizika jejich škodlivých vlivů na životní prostředí během přípravy sportoviště i jejich samotného provádění (na 1. místě bude sport, který má nejškodlivější vliv). Svou volbu zdůvodni:

Pořadí	Sport	Důvod volby/příklady negativního vlivu
	Letecká akrobacie	
	Orientační běh	
	Motokros	
	Turistika	
	Lední hokej	

20. Navrhni pro žáky nižších ročníků 2. stupně základní školy pohybové aktivity s využitím venkovních prostor školy (zahrada, hřiště). Uveď možná nebezpečí, na která musíš žáky před zahájením navržených pohybových aktivit upozornit.

Aktivita

Možná nebezpečí

a. _____

b. _____

21. Vyjmenuj všechny nutné údaje na oznamovacím plakátu konkrétní sportovní akce.

D. Tělesná výchova – Zdravotní tělesná výchova

22. Pojmenuj své oslabení a vysvětli, čím je způsobeno.

23. Popiš své včerejší činnosti, při kterých jsi zařadil vyrovnávací cvičení.

24. Popiš činnosti, které byly zaměřeny proti tvému oslabení.

25. Spoj čarou vhodná cvičení pro různá oslabení:

Vhodná cvičení

hluboké předklony
koulení míčku ploskou nohy
dechová cvičení
cvičení v sedu či lehu
aerobní činnosti s mírnou zátěží

Oslabení

lordóza páteře
ploché nohy
srdeční arytmie
astma
obezita

26. Spoj čarou nevhodná cvičení pro různá oslabení.

Nevhodná cvičení

sprinty, krátkodobá cvičení s vysokou zátěží
nošení těžkých předmětů
výběh do prašného terénu
poskoky, seskoky do hloubky
nošení spolužáka na zádech

Oslabení

lordóza páteře
ploché nohy
srdeční arytmie
astma
obezita

E. Hodnocení vlastních pohybových dovedností

27. Pohlaví: _____ O muž _____ O žena _____
Hmotnost: _____ kg Výška: _____ cm BMI: _____

28. Napiš, na jaké úrovni zvládáš následující dovednosti:

Dovednost	Výborně, bez chyb	S drobnými nedostatky	Neumím	Neučili jsme se
Skrčka přes kozu				
Roznožka přes kozu				
Kotoul vpřed				
Kotoul vzad				
Hvězda				
Stoj na rukou				
Výmyk				
Podmet				

<i>Dovednost</i>	<i>Výborně, bez chyb</i>	<i>S drobnými nedostatky</i>	<i>Neumím</i>	<i>Neučili jsme se</i>
2 tance				
Driblink s míčem				
Střelba na koš z místa				
Střelba po dvojtaktu				
Přihrávka v basketbalu				
Podání ve volejbalu				
Příjem míče prsty				
Příjem míče bagrem				
Přihrávka prsty				
Skok do vody				
Plavání prsa				
Plavání kraul				
Záchrana tonoucího				
Lyžařský běh				
Oblouky na lyžích				
Plužení				
Brzdění na lyžích				
Nízký start ve sprintu				
Skok daleký				
Vrh koulí				
Štafeta				

F Hodnocení vlastních vědomostí

29. Napiš, jak hodnotíš své vědomosti:

<i>Vědomost</i>	<i>Výborně, bez chyb</i>	<i>S drobnými nedostatky</i>	<i>Neumím</i>	<i>Neučili jsme se</i>
Zásady rozcvičení				
Protahovací cvičení				
Posilovací cvičení				
Pravidla basketbalu				
Rozhodování basketbalu				
Pravidla volejbalu				
Rozhodování volejbalu				
Pravidla florbalu				
Rozhodování florbalu				
Poskytnutí první pomoci				
Kompensace oslabení				
Historie a úspěchy ve sportu				
Vliv sportu na vzhled				
Vliv sportu na kondici				
Vliv sportu na zdraví				
Zásady zdravého živ. stylu				
Zásady účinného poh. režimu				

Děkujeme za spolupráci!

Příloha č. 2: Dotazník - Standardy Tělesné výchovy po absolvování ZŠ – učitel

Tento dotazník zjišťuje stav znalostí v Tělesné výchově u žáků po absolvování ZŠ. Dotazník ověřuje znalosti, dovednosti a postoje žáků navržené do Rámcového vzdělávacího programu. Je anonymní a poslouží k výzkumným účelům. Proto prosíme, abyste ho vyplnili co nejsvědomitěji. Děkujeme za ochotu i čas, který nad ním strávíte.
Prof. Dr. L. Fialová, Ph.D.

Znalost/dovednost	Většina žáků zvládá			Více než 50 % žáků zvládá			Žáci nezvládají		
Žák pravidelně sleduje své denní poh. aktivity									
Pravidelně zařazuje cvičení kompenzující jeho oslabení a jednostrannou zátěž									
Pravidelně zařazuje do svého pohybového režimu aerobní pohybové činnosti									
Pravidelně sleduje výsledky své těl. zdatnosti v kondičních testech a usiluje o jejich zlepšení									
Upraví si svůj pohybový režim s pomocí konkrétní nabídky rozvojových programů a zdůvodní výběr programů									
Zvolí vhodnou výstroj a výzbroj pro danou pohybovou činnost a zdůvodní její použití									
Vybere a použije vhodné cviky k zahřátí svalů nutných pro danou pohybovou aktivitu									
Ukončí poh. aktivitu protažením a kompenzač. cvičením zatížených svalových skupin									
Vysvětlí vliv užívání podpůrných látek a jiných škodlivin na zdraví a pohybový výkon									
Z ověřených zdrojů vyhledá údaje o znečištění ovzduší a určí, zda je nutné omezit poh. aktivity									
Vyhodnotí pohyb. aktivity vzhledem k aktuálním podmínkám a aplikuje obecné zásady bezpečnosti									
Přizpůsobí pohyb. aktivity svým schopnostem a možnostem (volí obtížnost cvičení, velikost zátěže)									
Vybere a použije výstroj a výzbroj odpovídající danému sportu a konkrétním podmínkám									
Zvládá poh. dovednosti (definované v ŠVP jako základní učivo) v rámci svých možností (G gymnastika, A atletika, SH sportovní hry)	G	A	SH	G	A	SH	G	A	SH
Rozumí zákl. sp. terminologii, uplatňuje pravidla sportu a správně reaguje na gesta rozhodčího									
Uvede a vysvětlí různé role ve sp. družstvu									
Zvolí taktiku hry a dodržuje ji									
Pozná chybu postavení, pohybu, činnosti – uvede, jak má vypadat správné provedení									
Zhodnotí poh. činnost spolužáka i svou vlastní									
Demonstruje a aplikuje dříve osvoj. činnosti na základě pokynů, text. nebo graf. podkladů									
Vhodně reaguje na pokyny, povely i nonverbální signály rozhodčího									
Sleduje a interpretuje informace o poh. aktivitách uváděné v médiích a diskutuje o nich									

Uvědoměle jedná podle principů fair play, rozpozná negativní projevy a adekvátně reaguje			
Prokazuje pozitivní přístup k handicapovaným, méně zdatným spolužákům, osobám op. pohlaví			
Rozpozná jednání poškozující nejbližší prostředí a svým chováním směřuje k jeho eliminaci			
Aktivně koordinuje činnosti se členy družstva před pohybovou aktivitou i v jejím průběhu			
Provádí v průběhu týmové pohybové aktivity korekce svého jednání vzhledem ke společnému cíli			
Vyjádří osobní názor na průběh poh. aktivity a zhodnotí průběh/výsledek činnosti			
Rozlišuje mezi právy a povinnostmi hráče, rozhodčího, organizátora a diváka			
Naplnuje pravidla her, respektuje rozhodčího, patřičně reaguje a podřizuje se pokynům			
Vyžaduje dodržování pravidel při rozhodování her			
Respektuje probíhající sportovní zápolení a v roli diváka do něj nezasahuje			
Změří nebo jinak kvantifikuje určené sportovní výkony prováděné ve shodě s pravidly			
Zaznamenává sledované údaje vlastních nebo cizích pohybových aktivit			
Vyhodnocuje zaznamenané údaje o pohybových činnostech, popisuje jejich změny, vývoj			
Zapojuje se do přípravy a realizace třídní nebo školní pohybové aktivity			
Spolurozhoduje sportovní zápolení a nese tak dílčí odpovědnost za úspěšnou realizaci sportovní akce			
Zpracovává hodnoty dosažených výsledků spolužáků v rámci školních pohybových aktivit			
Srozumitelně prezentuje naměřené výkony své pohybové aktivity, diskutuje o jejich kvalitě a vývoji			
Sleduje v médiích měřitelné výsledky sportovních činností a s určitým záměrem je prezentuje			
Má znalosti o častých zdravotních oslabeních (podpůrně pohyb. aparátu, dýchacích obtížích...)			
Zná cviky eliminující oslabení			
Ví, které činnosti jsou vzhledem k oslabení nevhodné			
Umí poskytnout první pomoc			
Má zájem o TV i sport ve volném čase			